

Transparența fondurilor europene în România

Jurnalism de investigație. Liberul
acces la informațiile de interes
public. Studii de caz.

2010

Proiect finanțat de
UNIUNEA EUROPEANĂ

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene. Pentru informații despre celelalte programe finanțate de Uniunea Europeană în România, cât și pentru informații detaliate privind aderarea României la Uniunea Europeană, vă invităm să vizitați adresa web a Centrului de Informare al Comisiei Europene în România. Sesizări: cfcu.phare@mfinante.ro.

Proiectul - **Transparența fondurilor europene în România** - a fost desfășurat de ActiveWatch-Agenția de Monitorizare a Presei în 2010, în continuarea activităților începute în anul 2006.

Proiectul a cuprins o serie de activități de monitorizare, cercetare și investigație jurnalistică pentru creșterea transparenței procesului de gestionare a fondurilor europene în România, în vederea sporirii gradului de absorbție al acestora.

Autorii raportului:

Ionuț Codreanu

Paul Chioveanu

Publicat la București, octombrie 2010

© Drepturile de autor asupra acestei publicații sunt rezervate Asociației Activewatch-Agenția de Monitorizare a Presei (AMP).

Calea Plevnei, nr.98, bl.10C, Sect 1

București

Tel: 021 313.40.47

Fax: 021 637.37.67

E-mail: office@activewatch.ro

**Află mai multe despre
transparența fondurilor europene accesând
www.afaceripublice.ro**

Transparența fondurilor europene în România

**Jurnalism de investigație. Liberul
acces la informațiile de interes
public. Studii de caz.**

Cuprins

Capitolul I – Istoria Proiectului.....	4
Capitol II – Transparența Fondurilor Europene 2010	6
Capitolul III - Informarea opiniei publice de către beneficiarii de fonduri structurale. Studiu de caz – Administrația publică locală.....	9
Capitolul IV – Anchete jurnalistice	14
Meșteșugul unui grant încuiat de Consiliul Județean Iași	15
Drumul vinului- beție românească de peste 9 milioane de euro din bani europeni	19
Dezvoltarea rurală, mutilată de APDRP	24
București. Formare da, dezvoltare ba	27
Șase ani de așteptare. Proiecte europene amânate de birocrație	31
ISPA Brăila, implementare în stil italian	36
La centrele transfrontaliere Zătun și Vlădești. Șapte ani de secrete pe bani europeni	39
Două minciuni la Centrul Expozițional care au păcălit UE.....	44
Chinurile ISPAșirii la o plească de 75 milioane de euro.....	48
Bani europeni îngropați în HIT PARK Bacău	52

Cuvânt înainte

Jurnalismul românesc a luat în plină figură, pentru al doilea consecutiv, Marea Criză. Aparent, nu mai este loc de dezbateri pe un subiect de finețe, precum performanța jurnalistică. Peisajul este dominat de incertitudini și de prea multe întrebări retorice privind soarta jurnalismului de la noi. Declinul industriei este confirmat periodic de cifre alarmante privind situația economică a întreprinderilor de presă. Și declinul profesiei a fost prezentat sumbru în timpul și după campania electorală din 2009. Voci impozante din mass media românești recunoșteau că au renunțat de mult să mai lucreze pe teren, să documenteze minuțios subiectele fierbinți. E drept, cu jumătate de gură.

De cealaltă parte a zidului, populația (de fapt, eșantionul reprezentativ) pare și mai descurajată de formele tot mai imprevizibile ale corupției¹. În mod clar, prezumția de corupție planează asupra celor mai mulți dintre pilonii statului român. Totuși, noi am ales să ne concentrăm asupra unei concluzii extrase de autorii studiului: „Felul în care mass media reflectă fenomenul corupției în România și în toate țările democratice imprimă publicului tendința de a adopta o anumită atitudine față de acesta și de a considera că vizibilitatea crescută a cazurilor de corupție este sinonimă cu răspândirea fenomenului în societatea românească”.

Într-adevăr, corupția ocupă mult spațiu mediatic și, uneori, jurnaliștii lasă impresia că ar fi ultimii rămași în luptă. În fapt, discursul despre fenomenul corupției este cel puțin precar și se limitează la șarje de speculații și investigații premature. O anchetă jurnalistică demnă de a rămâne în memoria colectivă implică mai multe ingrediente: cunoașterea temeinică a domeniului investigat, timp, resurse materiale, deschidere, flexibilitate, modestie și, nu în ultimul rând, o preocupare reală pentru informarea publicului larg. Parcă ar fi portretul-robot al jurnalismului de calitate.

Totuși, realitatea (i)mediată ne prezintă un șir nesfârșit de decepții jurnalistice. Pripa și autosuficiența, care par a patina cele mai multe dintre investigațiile spasmodice din presa românească, lasă cetățeanul cu buza neinformată. Câinele de pază al comunității are apucături de agent imobiliar care nu se mai ocupă de închirieri, pentru că visează să dea lovitură cu o vânzare cu multe zerouri în coadă. Seamănă a sindromul Watergate. Aparent, investițiile de pe strada de lângă redacție nu sunt la fel de importante ca un proiect de multe milioane de euro. Micii corupți nu sunt atractivi, ci doar cei mari care, dacă se poate, să fie judecați, cu celeritate, în prime-time.

Dacă aseasonăm întreaga poveste și cu dimensiunea europeană a universului nostru zbuciumat, putem declara pacientul decedat. E musai ca economia națională să fie revigorată cu proiecte europene, dar să se facă igienic și transparent. Nu mai sunt admisibile erorile de sistem și birocrăția excesivă. Iar banul public nu mai poate fi batjocorit. Culmea ironiei, acestea sunt mantrele preferate ale principalilor gestionari ai fondurilor europene – autoritățile publice locale și naționale. La celălalt capăt al firului, jurnaliștii înregistrează conștiincios promisiunile de mai bine și tac mâlc. Mai sunt și cârcotași, dar sunt puși repede la respect.

În acest climat a fost dezvoltat programul Transparența Fondurilor Europene în România derulat în ultimii patru ani de ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei. În acești ani am depus eforturi semnificative pentru a rafina instrumentele de lucru împreună cu comunitatea jurnalistică. Obiectivul major: mobilizarea profesioniștilor din presă pentru o mai bună înțelegere și mediatizare a universului fondurilor europene.

Din păcate, patru ani nu sunt suficienți pentru a induce niște automatisme în munca de zi cu zi a jurnaliștilor. La fel cum, nici pentru autoritățile publice nu sunt suficienți aproape zece ani de la intrarea în vigoare a Legii Transparenței. Concubinajul dintre opacitatea instituțiilor publice și stângăcia jurnaliștilor continuă și ne obligă la noi strategii de recuperare a decenței.

Capitolul I – Istoria Proiectului

Departamentul de Bună Guvernare al ActiveWatch – Agenția de Monitorizare a Presei a fost înființat în anul 2002 ca urmare a implicării noastre în proiecte și campanii destinate creșterii transparenței în actul guvernării și a combaterii corupției. De atunci, departamentul și-a extins activitatea prin derularea unor proiecte ce vizează participarea publică, integritatea în administrația publică, transparența fondurilor europene, respectarea normelor de mediu etc. Toate aceste acțiuni au ca scop promovarea și respectarea principiilor buneii guvernări în România.

AfaceriPublice.ro este website-ul gestionat de către echipa Departamentului de Bună Guvernare. Acesta reprezintă o resursă utilă pentru cei interesați de derularea fondurilor europene în România, fie ei profesioniști de media, funcționari publici, cetățeni sau organizații care activează pe scena publică.

Sprijiniți de principalele autorități din domeniul investigării cazurilor suspecte de fraudă și corupție – Departamentul de Luptă Antifraudă și Direcția Națională Anticorupție², dar și cu sprijinul jurnaliștilor, participanți de-a lungul anilor la sesiunile de instruire organizate de către noi, am ajuns ca astăzi să fim printre puținele organizații neguvernamentale care sprijină jurnalismul de investigație în România.

Primul raport – *Transparența fondurilor europene în România, raport de monitorizare și analiză a finanțărilor europene* - a apărut în **2007** și a pornit de la avertismentele primite de România de la Comisia Europeană în privința numărului mare de nereguli ce caracterizau procesul de cheltuire a fondurilor de pre-aderare (PHARE, ISPA și SAPARD).

Raportul a cuprins rezultatele unei cercetări cu privire la cele patru etape importante în proces: programarea finanțărilor, organizarea licitațiilor de proiecte, implementarea proiectelor și evaluarea finală. Cercetarea a cuprins mărturii a aproximativ 180 de persoane implicate în proces, reprezentanți ai agențiilor și ai autorităților de implementare, ai instituțiilor publice locale, ai firmelor beneficiare de granturi europene și ai ONG-urilor.

Rezultatele de la acea vreme, din păcate, au întărit temerile Comisiei Europene. Procesul se confrunta cu probleme severe: incapacitate administrativă – la nivel de instituții cu rol în gestionarea fondurilor, dar și incapacitate manifestată în rândul beneficiarilor de grant; practici corupte și conflicte de interese (lipsa de confidențialitate în faza de pregătire a licitațiilor, influența politică asupra comitetelor de evaluare, acordarea de contracte unor „clienți permanenți”, practici corupte și nereguli în situațiile de subcontractare); informare deficitară și lipsa de transparență sau, altfel spus, lipsa de înțelegere a funcționării procesului și opacitatea instituțiilor.

Tot în 2007, conform raportului de cercetare media realizat în cadrul proiectului, problemele semnalate în presă ilustrau cazuri de practici corupte sau nereguli. Dintre acestea, corupția era cea mai des întâlnită problemă, iar deturnarea de fonduri una dintre cele mai frecvente metode de fraudare.

Printre soluții și recomandări se regăseau: pregătirea personalului implicat în derularea fondurilor europene, motivarea corespunzătoare a personalului implicat, înființarea unor comisii de evaluare independente, îmbunătățirea și simplificarea procedurilor și transparentizarea întregului proces.

Cu ocazia celui de-al doilea raport, din anul **2008** – *Transparența fondurilor europene în România, de la problematica fondurilor de pre-aderare la cea a fondurilor de post-aderare*, am preluat problemele

² Cele două instituții au participat la seminariile de instruire pentru jurnaliști organizat de către noi în perioada 2009-2010.

semnalate în raportul precedent, extinzând subiectul și aducându-l în fața celor responsabili, pentru a le colecta opiniile, a le sintetiza și pentru a le transmite actorilor cu rol decizional.

Au fost organizate șase focus-grupuri regionale în București, Brăila, Cluj-Napoca, Craiova, Piatra Neamț și Timișoara, fiecare oraș corespunzând unei regiuni de dezvoltare. Participanții au fost reprezentați ai autorităților de management pe programele operaționale, reprezentanți ai administrației locale, beneficiari de grant-uri, reprezentanți ai firmelor de consultanță și ai organizațiilor neguvernamentale.

Cercetarea a avut în vedere obținerea de informații legate de două aspecte importante: (1) dificultățile cu care se confruntă actorii implicați în gestionarea fondurilor europene, autorități de management și de implementare, firme de consultanță, ONG-uri – și (2) perspectiva acestor actori, implicați în procesul de absorbție a fondurilor europene, asupra schimbării cadrului de accesare și implementare a acestor fonduri odată cu aderarea României la Uniunea Europeană.

Am dorit, pe de o parte, să vedem în ce fel erau reflectate în anul 2008 problemele din zona fondurilor de pre-aderare deja menționate în studiul din 2007, iar, pe de alta parte, să observăm modul în care actorii implicați în acest proces proiectau problemele reliefate în noul cadru normativ și procedural al fondurilor de finanțare post-aderare.

Rezultatele cercetării au fost și în 2008, la fel ca în anul precedent, dezamăgitoare, și ilustrau o imagine mult mai dură a modului în care cei implicați priveau situația: lipsa de informație, deficiențe în comunicarea interinstituțională, diversitatea informațiilor și limbajul mult prea complicat, lipsa implicării mass media, nevoia de transparență, birocratizare excesivă, neîncredere, lipsă de personal calificat, lipsa strategiilor la nivel local etc.

Nici în privința implicării mass media, rezultatele nu au fost cu mult schimbate, chiar dacă trecuse un an de la integrarea României în Uniunea Europeană. Astfel, dintr-un total de 694 de articole identificate în presa locală (32 de ziare) și 171 de articole identificate în presa centrală (cinci ziare), în intervalul ianuarie – martie 2008, doar 17% au abordat tema accesării de fonduri (inițiere, explicare proceduri, prezentarea unor cazuri concrete de aplicanți etc.). Peisajul mediatic a fost completat cu tema implementarea fondurilor –43% și tema informații generale – 40%. Poveștile de succes aproape că nici nu au existat (șapte – în presa locală și trei în cea centrală).

În anul **2009** am lansat cel de-al treilea raport - *Jurnalism de investigație. Liberul acces la informațiile de interes public. Analiză media. Studii de caz*. Proiectul a inclus o cercetare bidimensională pentru a evalua măsura în care cetățeanul este informat cu privire la modul în care sunt folosiți banii publici europeni. Un prim nivel al cercetării a privit calitatea resurselor de informații aflate la dispoziția autorităților publice implicate în derularea fondurilor europene. Al doilea nivel a vizat modul în care această informație este valorificată de presă pentru a o apropia de beneficiarul final, cetățeanul.

Pentru a putea analiza calitatea resurselor de informații aflate la dispoziția autorităților publice s-a folosit extensiv Legea 544/2001. Au fost trimise aproximativ 300 de cereri către consilii județene și primării din România. Astfel, am putut analiza rata de răspuns la cererile noastre (una foarte bună – de peste 90%), liniile de finanțare sau problemele cu care se confruntă o parte din autoritățile locale.

În ceea ce privește modalitatea în care informația despre fondurile europene este valorificată de presă, concluzia coordonatorului de cercetare media este mai mult decât ilustrativă: „La doi ani de la aderarea României la Uniunea Europeană, informațiile despre traseul banilor europeni sunt vagi, incomplete sau, uneori, prea tehnice.”

Capitol II – Transparența Fondurilor Europene 2010

Pentru ediția din acest an, am mizat pe același format adoptat în anul 2009: formarea unei echipe de jurnaliști care să documenteze etapizat, dar constant, o serie de subiecte din sfera proiectelor cu finanțare comunitară.

Astfel, în luna aprilie au fost selectați zece jurnaliști dintr-un lot inițial de 30. Au fost evaluate cele mai coerente propuneri, în baza unor criterii deloc negociabile. Jurnaliștii ce aveau să se alătore programului nostru nu trebuiau să aibă doar fler, ci și să demonstreze că sunt capabili să argumenteze și să structureze o propunere de investigație.

La o primă vedere, toate propunerile acceptate anul acesta se încadrează în categoria „mortul de la groapă nu se mai întoarce”. Proiecte întârziate, bugete revizuite de „n” ori (evident, vorbim despre suplimentări), lucrări făcute de mântuială sau chiar investiții care nu și-au atins obiectivele (majore și urgente) nici măcar la un an de la finalizare. Lista de nereguli este eterogenă și nu aduce plus valoare în activitatea și imaginea autorității publice. Pe parcursul anchetelor, reprezentanții statului au oscilat între secretomanie paranoică, pudoare sau autovictimizare. Nimeni din aparatul de stat nu a convins că își asumă responsabilitatea pentru managementul defectuos al unor proiecte destinate comunității. Mai grav este că niciun oficial nu a prezentat un plan B care să amortizeze eșecurile financiar-administrativ. Previzibil totuși pentru universul proiectelor cu finanțare comunitară, am descoperit un apetit bolnav pentru desenarea unor conspirații politice locale. Or, astfel de mărturii nu aduc onoare nici unui ales local, desemnat să gestioneze cu responsabilitate fonduri publice care ar trebui să răspundă nevoilor comunității.

Astfel, timp de 5 luni, jurnaliștii înscriși în Redacția TFE 2010 au reconstituit poveștile iritante ale unor erori administrative demne de un manual de patologie administrativă.

2.1 - Probleme identificate în procesul de documentare

Procesul de documentare a subiectelor de anul acesta nu a fost lipsit de probleme. Cele mai multe dintre acestea au fost legate de interpretarea Legii Liberului Acces la Informații Publice (544/2001) de către instituțiile chestionate. Pe durata celor cinci luni, echipa de proiect a întâlnit și alte situații imprevizibile care au influențat într-o măsură mai mare sau mai mică buna desfășurare a anchetelor.

Legea 544/2001: răspunsurile complete întârzie să apară

Cea mai frecventă situație identificată în timpul desfășurării anchetelor a fost **lentoarea** cu care instituțiile au dat curs solicitărilor trimise de jurnaliști. Acest ritm a fost cel mai adesea impus de către instituțiile chestionate, prin solicitarea unor termene suplimentare de răspuns, dar și prin solicitarea redepunerii cererilor.

Astfel, pe parcursul proiectului, doi dintre jurnaliștii înscriși în program au depus plângeri administrative și au chemat în instanță autoritățile, respectiv Consiliul Județean Galați și Primăria Galați, care nu au răspuns conform legii.

Îngrijorător este faptul că, la finalul perioadei de documentare, toți cei zece jurnaliști s-au declarat nemulțumiți de calitatea răspunsurilor primite și le-au evaluat ca fiind incomplete.

Metode utilizate de jurnaliști pentru obținerea de informații în baza Legii 544/2001:

- Interpelare ad-hoc (telefonic, la fața locului)

- Cereri oficiale, prin încrucișarea respondenților (beneficiar și autoritate de management)
- Retransmiterea cererilor inițiale
- Transmiterea solicitărilor prin intermediul unor terți

Investigații afectate de nerespectarea Legii 544/2001:

- Dezvoltarea rurală, mutilată de APDRP (autor Iulian Bănilă)
- La centrele transfrontaliere Zătun și Vlădești. ȘAPTE ANI DE SECRETE PE BANI EUROPENI (autor Ovidiu Amălinei)
- Chinurile ISPAșirii la o plească de 75 milioane de euro (autor Silviu Vasilache)
- Bani europeni îngropați în HIT PARK Bacău (autor Sonia Pavelescu)

Surse (ne)oficiale care știu multe, dar care nu vor să apară la gazetă

Din principiu, echipa de proiect nu a încurajat exploatarea excesivă a surselor anonime. Unde sunt bani mulți, sunt și zvonuri pe măsură. Au existat totuși câteva situații în care, pe fondul timidității autorităților, singurele fire duceau către terți care cunoșteau culisele poveștilor, dar nu doreau niciun prim-plan.

Astfel, opt din cele zece anchete au pornit în urma unor informații date „pe surse”. Au existat totuși și două situații în care sursa primară a informațiilor au fost autoritățile publice locale. Ambele cazuri ilustrează exemple clare în care beneficiarii (primăriile) erau excedate de management și încercau să aducă lumină în două proiecte care deveniseră, între timp, o povară pentru autorități.

Investigații facilitate de cooperarea autorităților locale:

Meșteșugul unui grant încuiat de Consiliul Județean Iași (autor Daniela Farcaș)

Șase ani de așteptare. Proiecte europene amânate de birocrăție (autor Mădălina Prundea)

Metode utilizate de jurnaliști pentru verificarea surselor neoficiale:

- Verificarea informației prin formularea unor cereri de informații generale (fără a puncta, în solicitarea inițială, proiectul vizat)
- Follow-up pe răspunsurile primite
- Transmiterea solicitărilor de informații prin intermediul unor terți

Schimbarea ipotezei de lucru și reevaluarea subiectului investigat

Încă de la începutul programului, jurnaliștii prezenți au fost sfătuiți să ia în calcul schimbări în cadrul proiectelor documentate. În funcție de amploarea modificării, aceștia trebuiau să fie pregătiți cu un „plan B”: schimbarea subiectului sau exploatarea din alt unghi a subiectului inițial.

Pierderea relației cu o sursă vitală în economia anchetei sau decizia unei instanțe de judecată pot schimba dramatic soarta unui subiect jurnalistic. Anul acesta, două dintre cele zece subiecte investigate au fost abandonate, din motive obiective, la aproape două luni de la debutul documentării.

Soluția:

- Documentarea unui nou subiect, care să nu fie expus unor riscuri similare și care nu implică dependența de surse ori evoluții imprevizibile

Un alt subiect a fost în zona de risc deoarece, aparent și temporar, problema care generase ancheta (întârzierea unor lucrări de infrastructură timp de un an de zile) nu mai era validă (lucrările erau reluate în

forță, cu angajamentul ferm că vor fi executate la termen). Practic, ipoteza inițială de lucru trebuia revizuită după aproape 4 luni de documentare.

Soluția pe termen scurt:

- Mutarea accentului asupra beneficiarului și verificarea existenței unui plan de siguranță (măsuri de prevenție și amortizare) în eventualitatea unui nou blocaj sau eșec.

Soluția pe termen lung:

- În astfel de situații se recomandă follow-up pentru a verifica succesul proiectului și costurile finale.

2.2 – Recomandări

Experiența acumulată în ultimii ani, prin medierea relației dintre comunitatea jurnalistică și actorii relevanți în derularea fondurilor europene, a generat și un set de recomandări generale și specifice care pot fi utile oricărui jurnalist interesat de activitatea instituțiilor publice.

Recomandări generale:

1. Jurnalistul nu este judecător. Cel mult, poate juca rolul unui procuror, în limita instrumentelor profesionale și legale.
2. Jurnalistul deservește comunitatea din care este și el parte. Războaiele personale nu sunt admisibile.
3. Jurnalistul nu caută hoți, ci urmărește circuitul banilor.
4. Jurnalistul își respectă sursele, chiar și pe cele ostile sau necomunicative. Jurnalistul își respectă publicul și profesia.

Recomandări specifice:

1. Jurnalistul studiază contractul care stă la baza oricărui proiect finanțat din bani publici.
 - De regulă, contractul este public și poate fi solicitat atât de la beneficiar, cât și de la autoritatea de management.
2. Jurnalistul formulează întrebări legate de obiective și activități.
 - Întrebările generale sau aluzive nu sunt recomandate. Entitatea chestionată are nevoie de repere clare pentru a oferi un răspuns relevant.
3. Jurnalistul studiază documentele cadru care fundamentează proiectele publice.
 - Exemple: documente strategice naționale și/sau locale, memorandumuri, legislație națională și comunitară.
4. Jurnalistul obține răspunsuri prin confruntarea mai multor surse.
 - În funcție de harta actorilor implicați în proiect, dar și de **rolurile** acestora, vor fi formulate întrebări punctuale care să nu permită redirectionarea răspunsului sau delimitarea competențelor.
5. Jurnalistul apelează la experți pentru a proba relevanța sau validitatea unor informații.
 - Pentru un plus de credibilitate, acolo unde este cazul, vor fi solicitate opinii avizate, care nu au niciun interes în validarea sau demontarea ipotezei de lucru sau a actorilor direct implicați. Exemple de experți: arhitecți, avocați, ingineri-constructori, experți în fonduri comunitare, experți în comunicare etc.
6. Jurnalistul nu abandonează subiectul și monitorizează evoluția acestuia.
 - Ideal, orice proiect/activitate cu caracter public are potențial jurnalistic. Monitorizarea periodică a proiectelor: solicitări specifice privind gradul de implementare al unui proiect și problemele sau provocările pe care le întâmpină autoritățile. În acest fel, pe termen lung, ar putea fi prevenite eșecuri iremediabile, cu impact negativ asupra comunității.

Capitolul III - Informarea opiniei publice de către beneficiarii de fonduri structurale. Studiu de caz – Administrația publică locală

Echipa AMP a derulat, în perioada februarie-aprilie 2010, o monitorizare a principalelor autorități publice locale, în baza Legii 544/2001- Liberul acces la informație. Scopul activității a fost de a actualiza baza de date cu proiecte, gestionată prin portalul www.afaceripublice.ro - pe de o parte, și pe de altă parte, de a analiza comparativ gradul de transparență al autorităților care beneficiază de fonduri structurale.

Demersul a fost realizat și în anii precedenți, lucru ce ne-a determinat să credem că pentru autorități această activitate a devenit un exercițiu simplu și natural.³

În lunile februarie – martie au fost trimise circa 100 cereri în baza Legii 544 /2001 către consiliile județene și primăriile municipiilor reședință de județ.

În cadrul acestui raport supunem analizei performanțele realizate doar de opt dintre zonele sondate: județele Iași, Brăila, Argeș, Satu Mare, Galați, Bacău, Alba, Mureș și Municipiul București. Selecția a fost făcută pentru a completa cele 10 cercetări jurnalistice elaborate în cadrul Redacției TFE 2010.

Cererile de informații au vizat fișele de proiect finanțate din fonduri structurale care au fost gestionate sau care sunt în curs de implementare de către autoritățile din județele de mai sus.

Conținutul cererilor / indicatorii specifici urmăriți:

- numărul și data de înregistrare a contractului;
- titlul proiectului;
- linia de finanțare; valoarea proiectului (cu mențiunea valorii contractului de finanțare nerambursabilă, a contribuției financiare a aplicantului/beneficiarului, a contribuției partenerilor – dacă este cazul, a contribuției altor bugete publice cu nominalizarea acestora);
- beneficiarul contractului de finanțare;
- firma de consultanță și valoarea serviciului de consultanță livrat beneficiarului; contracte încheiate în cadrul proiectului (denumirea furnizorului de bunuri/ prestator de servicii – valoarea contractului, denumirea subcontractorului și valoarea subcontractului)
- durata contractului;
- probleme în implementarea proiectului și/sau a contractelor;
- probleme întâmpinate în relația cu autoritatea de management sau organismul intermediar;
- rezultatele intermediare sau finale ale proiectului.

În Figura 1 pot fi identificate autoritățile monitorizate din județele menționate mai sus, precum și disponibilitatea acestora de a răspunde la cererea noastră.

³ Vezi rapoartele pe anii 2008 și 2007 pe www.afaceripublice.ro

Primărie	Răspunsuri primite		
	Da	Nu	Observații
Iași	x		Listă proiecte fonduri
Brăila	x		Listă proiecte fonduri
Pitești	x		Listă proiecte fonduri
Satu Mare	x		Listă proiecte fonduri
Galați		x	
Bacău	x		Listă proiecte fonduri
Alba Iulia	x		Listă proiecte fonduri
Târgu Mureș	x		Listă proiecte fonduri
București	x		Listă proiecte fonduri
Sector 1	x		A înaintat cererea noastră către D.G.A.S.P.C. ⁴ Sector 1. Răspuns - nu implementează încă <u>niciun</u> proiect din fonduri structurale.
Sector 2	x		Listă cu titluri de proiecte aflate în diverse stadii: de evaluare tehnică, pe lista de rezervă a AM-ului; sau că urmează să intre în următoarea sesiune de evaluare.
Sector 3	x		Primăria Sectorului 3 <u>nu are date care să se încadreze în solicitarea noastră.</u>
Sector 4	x		Primăria Sectorului 4 <u>nu a gestionat astfel de fonduri.</u>
Sector 5		x	
Sector 6	x		Primăria Sectorului 6 - proiectele depuse sunt în etapa de evaluare.
Consiliu Județean			
Iași	x		Nu s-au finalizat proiecte finanțate din fonduri structurale
Brăila	x		Listă proiecte fonduri
Argeș	x		Listă proiecte fonduri
Satu Mare	x		Listă proiecte fonduri
Galați	x		Listă proiecte fonduri
Bacău	x		Listă proiecte fonduri
Alba	x		Listă proiecte fonduri
Mureș	x		Listă proiecte fonduri

Figura 1

Observații:

- două autorități – Primăria Galați și Primăria Sector 5 București – de la care nu am primit niciun răspuns;
- refuzul Consiliului Județean Iași de a ne furniza informațiile în condițiile în care echipa proiectului a cerut date referitoare la proiectele post-aderare în curs de implementare;
- răspunsurile primite din partea Primăriilor de Sector - care se pot traduce prin faptul că, la nivel de luna martie 2010, rata de absorbție este apropiată de zero (Municipiul București este cel mai important pol de dezvoltare al României);
- traseul cererii noastre, de la Primaria Sectorului 1 la Directia Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului Sector 1 în condițiile în care DGASPC este un potențial beneficiar de fonduri structurale, dar nu reprezintă un serviciu cu atribuții de atragere a finanțărilor rambursabile sau nerambursabile în cadrul Primăriei Sectorului 1 (ne-am așteptat ca la cerere să răspundă Direcția de Relații Internaționale și Cooperare Externă, singurul departament, conform Organigramei de pe pagina web a Primăriei, cu atribuții apropiate de unul ce vizează atragerea de fonduri).

Cu toate acestea, îmbucurător pentru echipa proiectului, având în vedere că exercițiul de monitorizare a autorităților este practicat de câțiva ani, este faptul că există un trend ascendent în gradul de responsivitate a autorităților.

Informare prin intermediul paginii web

Pentru a testa obligația primăriilor și consiliilor județene în ceea ce privește conținutul site-ului propriu, echipa proiectului a corelat răspunsurile la cererile pe baza Legii 544/2001 cu disponibilitatea acestor tipuri de informații pe paginile web ale autorităților.

Precizăm faptul că în această examinare ne-am limitat doar la *disponibilitatea informației cu caracter european*, și nu la dimensiuni, mai mult sau mai puțin obligatorii, în evaluarea calității unei informații (exhaustivitatea, actualitatea, coerența, integritatea și credibilitatea informațiilor).

Procesul de monitorizare a site-urilor s-a desfășurat într-o perioadă limitată, de aceea, modificările survenite pe paginile web ale primăriilor ulterior monitorizării nu sunt cuprinse în acest raport.

Instituție	Existența informațiilor cu privire la proiectele europene pe pagina web a instituției		Observații
	Da	Nu	
Primăria Iași	x		
Primăria Brăila			Pagina web nefuncțională - luna octombrie 2010
Primăria Pitești		x	
Primăria Satu Mare	x		
Primăria Galați	x		
Primăria Bacău	x		
Primăria Alba-Iulia		x	
Primăria Târgu Mureș	x		
Primăria Capitalei	x		Secțiune web neactualizată și lipsită de conținut
Primăria Sector 1		x	
Primăria Sector 2		x	
Primăria Sector 3	x	x	Exista secțiunea „proiect phare», dar pagina este neactualizată din 15.12.2008
Primăria Sector 4		x	
Primăria Sector 5		x	
Primăria Sector 6		x	
CJ Iași	x		
CJ Brăila	x		
CJ Argeș	x		
CJ Satu Mare	x		

CJ Galați	x		
CJ Bacău	x		
CJ Alba	x		
CJ Mureș	x		Informații greu identificabile și lipsite de conținut

Fig. nr. 2

Aspecte pozitive și negative conform celor două figuri - nr.1 și nr.2:

Aspecte pozitive:

- toate site-urile Consiliilor Județene au secțiune dedicată proiectelor europene. De exemplu: „Strategie și proiecte europene”, „Finanțare europeană” „Proiecte și finanțări nerambursabile”;
- în acest sens, există preocupare și la nivel de primării de municipii reședință de județ, dar la un nivel mult mai scăzut din cauza lipsei și/sau actualizării de informație;

Aspecte negative:

- doar 14 autorități din totalul de 23 monitorizate sunt într-o anumită măsură transparente (prin intermediul site-ului) în ceea ce privește informația cu caracter european;
- trei autorități au rezervată pe pagina web o secțiune dedicată, dar informația ori este neactualizată – cazul Primăriei Sectorului 3 – ori informațiile sunt greu detectabile și în cazul în care sunt identificate de utilizator, lipsite de conținut;
- lipsa totală a informației despre atragerea fondurilor europene de pe paginile web ale primăriilor de sector.

Recomandare

Pagina web a unei instituții publice reprezintă o modalitate de eficientizare și transparentizare a informațiilor cu caracter public. Prin intermediul acesteia, administrația publică poate stimula inițiativa civică a unei comunități, prin acțiuni de informare și consultare. În plus, pagina web poate fi vehiculul principal de promovare a activităților din cadrul proiectelor europene. De aceea, recomandăm utilizarea la maximum și cu încredere a acestui instrument.

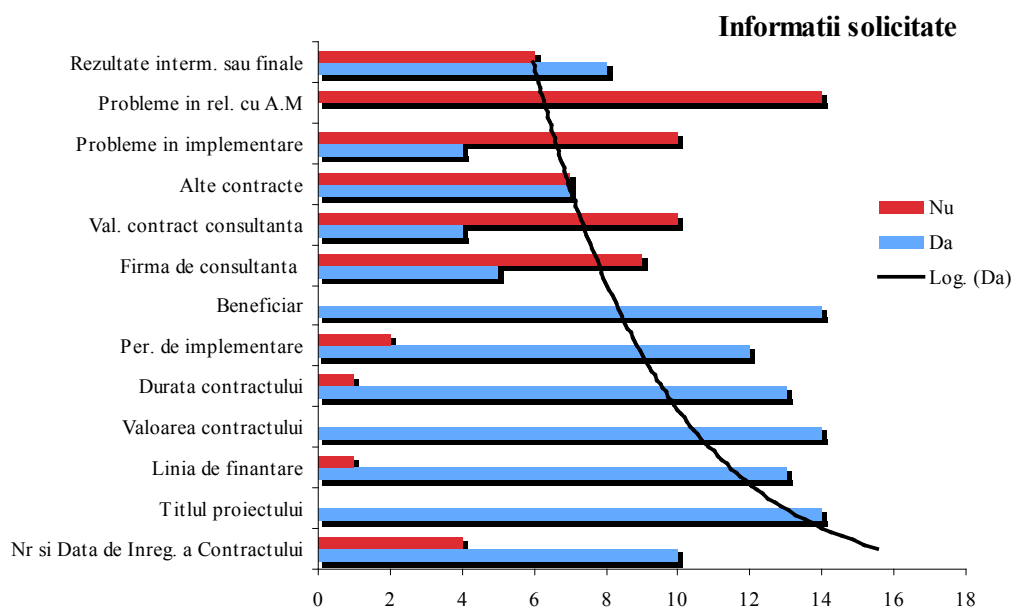
Tipurile de informații cerute

Graficul nr. 1 ne arată fiecare indicator specific urmărit și răspunsurile aferente. Analiza făcută asupra răspunsurilor primite din partea instituțiilor monitorizate evidențiază două categorii de informații:

- informații cu caracter general
- și
- informații specifice

În prima categorie se regăsesc informațiile care privesc: numărul și data de înregistrare a contractului; titlul proiectului; linia de finanțare; valoarea și durata contractului; beneficiarul / beneficiarii contractului și perioada de implementare.

În a doua categorie, de informații particulare sau „sensibile”, conform datelor din Figura nr.3 intră: datele legate de firma de consultanță și valoarea contractului de consultanță; alte contracte în cadrul proiectului; menționarea problemelor avute în implementare; problemele în relația cu autoritatea contractantă și menționarea rezultatelor intermediare sau finale ale proiectului.

Graficul nr. 1

Notă: au fost incluse doar autoritățile care au răspuns solicitărilor noastre.

Comportamentul autorităților și instituțiilor publice monitorizate în soluționarea cererilor pe baza Legii 544/2001:

- datele cercetării ne arată, în primul rând, trendul descendent dintre cele două categorii: informații generale – informații „sensibile”;
- cea mai bună rată de răspuns s-a înregistrat la indicatorii: „titlul proiectului”; „valoarea contractului” și „beneficiarul”;
- la polul opus se situează indicatorii: „problemele în relația cu autoritatea contractantă”; „valoarea contractului de consultanță” și „probleme în implementarea proiectului”;
- rezultatele ne indică și faptul că există autorități care, după aproape 10 ani de la adoptarea legii liberului acces la informație, nu furnizează informații / nu respectă în nicio măsură această lege;
- multe din răspunsurile autorităților sunt incomplete și lasă loc de speculații;
- la anumiți indicatori am primit răspunsuri precum: „informație confidențială - nu avem acordul scris al firme de consultanță pentru a face cunoscut contractul” cu referire la contractele derulate în proiecte; sau la indicatorul – perioada de implementare: răspunsul – „în derulare”;
- anumite autorități ne-au furnizat răspunsuri doar la trei indicatori: „titlul proiectului”; „linia de finanțare” și „beneficiarul”;

Concluziile monitorizării:

(1) Legea 544/2001 este unica modalitate de aflare a informațiilor cu caracter public, gestionate de administrație. Deși se împlinesc nouă ani de la punerea în vigoare a acestei legi, observăm destule sincope și interpretări subiective ale literei legii.

De aceea, încurajăm cetățenii, organizațiile neguvernamentale și jurnaliștii să utilizeze cât mai des acest instrument. Lipsa de informare și promovare, din partea autorităților, asupra modului de cheltuire a fondurilor publice europene atrag, credem noi, atât suspiciuni de fraudă și/sau corupție, cât și neîncredere din partea beneficiarilor finali ai proiectelor europene, cu privire la capacitatea autorității în gestionare unor astfel de fonduri.

(2) Pe de altă parte, apreciem disponibilitatea anumitor autorități atât în a ne furniza informațiile cerute, cât și în publicarea informațiilor pe pagina web. Credem că acest demers reprezintă o condiție obligatorie de respect din partea beneficiarului / gestionarului de fonduri europene față de cetățeni.

Capitolul IV – Anchete jurnalistice

În paginile ce urmează, vă prezentăm cele 10 proiecte jurnalistice elaborate în cadrul Redacției „Transparența Fondurilor Europene 2010”.

Index materiale jurnalistice:

1. Daniela Farcaș (freelancer) - **Meșteșugul unui grant încuiat de Consiliul Județean Iași**
2. Eugen Constantin (NewsIn) - **Drumul vinului- beție românească de peste 9 milioane de euro**
3. Ionela Gavrilu (Jurnalul Național) – **București. Formare da, dezvoltare ba**
4. Iulian Bănilă (freelancer) - **Dezvoltarea rurală, mutilată de APDRP**
5. Mădălina Prundea (freelancer) – **Șase ani de așteptare. Proiecte amânate de birocrație**
6. Oana Popoiu (Obiectiv Vocea Brăilei) – **ISPA Brăila. Implementare în stil italian**
7. Ovidiu Amălinei (Viața Liberă - Galați) – **Centrele Zătun și Vlădești. Șapte ani de secrete pe bani europeni**
8. Ovidiu Mihăiuc (freelancer) - **Două minciuni la Centrul Expozițional Moldova care au păcălit UE**
9. Silviu Vasilache (Vox TV Galați) - **Chinurile ISPAșirii la o plească de 75 milioane de euro**
10. Sonia Pavelescu (1TV Bacău) - **Bani europeni îngropați în HIT PARK Bacău**

Meșteșugul unui grant încuiat de Consiliul Județean Iași

Proiectul „Centrul de Arte și Meșteșuguri Tradiționale” este unul dintre proiectele Phare din țară la care contractul de grant a încetat la solicitarea beneficiarului. În calitate de beneficiar al proiectului, Consiliul Județean Iași a cerut suspendarea contractului motivând lipsa timpului pentru finalizarea lucrărilor. De fapt, proiectul a murit după trei licitații eșuate și încercarea tardivă a Consiliului Județean de a cere suplimentarea fondului, întrucât valoarea financiară estimată în momentul cererii de finanțare nu mai coincidea cu necesarul și prețurile existente în momentul de implementare efectivă a proiectului. Concret, de la 520 de mii de euro, valoarea inițială a proiectului semnat în 2006, în 2008 proiectantul a reevaluat costurile la peste 1,9 milioane de euro.

Autor: Daniela Farcaș

Contractul de finanțare al proiectului “Centrul de Arte și Meșteșuguri tradiționale” a fost semnat în data de 30.11.2006. Din valoarea totală a proiectului, adică 520 de mii de euro, 90% reprezenta finanțare Phare prin Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului (MDRT) în calitate de Autoritate Contractantă și 10% reprezenta aportul beneficiarului de proiect, respectiv Consiliul Județean Iași. Pe parcursul implementării proiectului atât data de finalizare cât și valoarea proiectului au suferit modificări. Timpul de finalizare a proiectului a fost suplimentat cu încă șase luni, conform acordului primit de CJ Iași de la MDRT în data de 24 noiembrie 2008. În ceea ce privește necesarul financiar, după doi ani de la semnarea contractului de grant suma s-a reactualizat cu încă 1.382.228 euro, cerere de suplimentare care nu a fost aprobată de autoritatea de management.

Devalorizarea bugetului estimat inițial

În cadrul proiectului “Centrul de Arte și Mestesuguri tradiționale” una din activitățile principale pentru îndeplinirea obiectivului consta în reabilitarea unei clădiri în care ar fi trebuit să funcționeze centrul. Pentru aceste lucrări a fost estimată suma de aproximativ 438 de mii de euro, necesar calculat în anul 2005. Cu acești bani ar fi trebuit duse la îndeplinire activități împărțite în șase capitole de cheltuieli, toate având ca obiectiv reabilitarea și amenajarea unei clădiri cu parter plus un etaj cu o suprafața de 617 metri pătrați și alte două corpuri cu suprafața totală de 276 de metri pătrați. “Costurile pentru realizarea obiectivului de reabilitare a clădirii au fost estimate în anul 2005. Apoi a urmat o perioadă de șase luni de licitație pentru desemnarea câștigătorului proiectului tehnic. La această perioadă s-au adăugat alte trei luni, timp în care proiectul a așteptat avizarea și aprobarea la ministerul care era autoritate de management”, precizează Laura Păstravanu, managerul proiectului “Centrul de Arte și Meșteșuguri Tradiționale”. Practic, o firmă ar fi trebuit să realizeze obiectivul la prețurile de la sfârșitul anului 2007 încadrându-se într-un buget calculat la prețurile din anul 2005.

Sarabanda licitațiilor eșuate din același motiv: subevaluarea

Consiliul Județean Iași a avut trei încercări nereușite pentru atribuirea lucrărilor de reabilitare a clădirii cu destinația de centru de meșteșuguri. Prima procedură de achiziție publică a avut loc pe data de 20 decembrie 2007, abia după un an de la semnarea contractului de proiect și după o lună și jumătate de la primirea avizului proiectului tehnic care permitea organizarea licitației. “Noi am respectat toți timpii legali, conform ordonanței 34 cu ultimele revizuri. Am dat drumul la licitație imediat, dar trebuia să respectăm și procedurile legale”, justifică Laura Păstrăvanu, responsabil de proiect, timpul scurs fără nicio activitate. Prima procedură a fost anulată după ce ofertele firmelor înscrise depășeau suma alocată pentru investiție, adică 438 de mii de euro. După două luni de la prima procedură, mai exact pe data de 12 februarie 2008 Consiliul Județean a demarat a doua procedură de licitație, cu aceeași sumă de investiție. La această licitație și-au depus ofertele șase firme, toate cu oferte mai mari ca valoare decât suma pusă în joc de Consiliul Județean. “Suma alocată pentru lucrări era foarte mică având în vedere volumul de muncă de acolo. La unele părți puteai să faci economie să schimbi procedura sau să folosești materiale ieftine, dar tot nu te puteai încadra în suma respectivă. Era imposibil pentru că prețurile la materialele de pe piață nu mai coincideau cu estimarea făcută de Consiliul Județean”, a spus Daniel Stan, inginer în cadrul Fene Grup, una din firmele care a participat la ce-a de-a doua procedură de licitație pentru atribuirea lucrării. Licitația a avut aceeași finalitate ca și prima, adică anularea procedurii. Așa se face că până la ce-a de-a treia încercare de atribuire s-a scurs mai mult de jumătate din timpul alocat realizării proiectului. “Fiind un contract de lucrări cu suma cuprinsă între 300 și 500 de mii de euro, legislația Phare în ceea ce privește procedura de licitație impune o procedura deschisă locală. În cadrul licitației locale deschise trebuie să treacă cel puțin 60 de zile pentru contractele de lucrări între data publicării anunțului și termenul pentru primirea ofertelor. Noi am făcut anunțul pe SEAP”, mai explică Păstrăvanu. Pe data de 15 mai 2008 beneficiarul a inițiat procedura de negociere directă pentru atribuirea lucrării. Și această formulă a eșuat deoarece nici o firmă nu s-a prezentat la negociere.

Reactualizarea bugetului, cu întârziere

Cele trei licitații fără succes au consumat șapte luni din timpul estimat pentru implementarea proiectului. Practic beneficiarul mai avea la dispoziție doar șase luni pentru activitățile cele mai importante din proiect, în condițiile în care nici lucrarea nu a fost atribuită. În iunie 2008 Consiliul Județean este nevoit să solicite prelungirea duratei proiectului cu încă șase luni, solicitare care a fost aprobată în noiembrie 2008, cu câteva zile înainte de expirarea termenului inițial. Imediat după cererea de prelungire a duratei proiectului, echipa de proiect a cerut și reactualizarea costurilor pentru refacerea centrului. Astfel, chiar în timpul sărbătorilor de iarnă adică pe 30 decembrie 2008 CJ Iași a trimis către MDRT solicitarea de suplimentare a fondurilor, conform devizului reactualizat. Noul deviz fusese obținut în luna noiembrie 2008, suplimentarea fiind consistentă: 1.382.228 euro. Numai că refacerea necesarului s-a făcut după ce deja se anulasera trei licitații eșuate. În plus, Consiliul Județean nu a folosit Hotărârea de Guvern 28 din 2008 care obligă ca la fiecare reluare a licitației să se refacă valoarea proiectului. “După ce au trecut cele trei forme de licitație fără să

atribuim lucrarea s-a decis să cerem firmei de consultanță să refacă devizul de lucrări. Aceasta a stabilit că este nevoie de o suplimentare pentru a ne putea încadra în ofertele firmelor”, a spus Cristina Teodora Jinga, șeful Serviciului pentru Proiecte cu Finanțare Internațională, Cooperare Interregională și Europeană, din cadrul Consiliului Județean Iași. Astfel firma consultant SC Regional Consulting SRL a calculat un cost de aproape patru ori mai mare decât valoarea inițială a proiectului, valoare pe care aceeași firmă o stabilise la început. Trebuie precizat că până la redactarea finală a materialului, Cristina Teodora Jinga și-a dat demisia din cadrul CJ Iași. “Demisia din funcția de șef al Serviciului pentru Proiecte cu Finanțare Internațională, Cooperare Interregională și Europeană depusă de Cristina Teodora Jinga arată că de la 1 septembrie 2010 nu mai lucrează aici. Motivul demisiei nu a fost precizat”, a explicat Sebastian Tătaru, purtătorul de cuvânt al CJ Iași.

Schimb de șefi la CJ, dar și de priorități

Perioada de reevaluare a lucrărilor a coincis și cu schimbarea președintelui Consiliului Județean Iași. Social Democratul Lucian Fliașer a fost înlocuit cu Constantin Simirad. Deși pe atunci erau colegi de partid, mai târziu s-a dovedit că nu aveau aceleași priorități. Fostul președinte al CJ Iași are dubii cu privire la corectitudinea reevaluării. “Nu știu cum au putut să facă așa o estimare, de la 520 de mii de euro inițial să ajungă la aproape 2 milioane de euro. Este un mister cum s-a mărit suma așa de mult. Aici miroase a șmecherie ca să nu se mai facă proiectul. Evaluarea asta s-a făcut după ce am plecat eu”, spune la aproape doi ani de la încetarea grantului, Lucian Fliașer, fostul președinte al Consiliului Județean Iași. Câteva luni mai târziu după reactualizarea costurilor președintele CJ Iași, Constantin Simirad a cerut încetarea contractului de grant pe motiv ca proiectul nu poate fi realizat în perioada de timp rămasă, conform notei de fundamentare privind încetarea contractului de grant din februarie 2009. “Cererile noastre de suplimentare a fondurilor pe acest proiect nu au primit răspuns favorabil, la fel ca și pentru alte proiecte la care am cerut suplimentare de buget. În acel moment s-a făcut o prioritizare a bugetului Consiliului Județean Iași și s-a stabilit că acest proiect trebuie să înceteze deoarece nu se poate susține financiar din bugetul județului”, a explicat Teodora Jinga, șeful Serviciului pentru Proiecte cu Finanțare Internațională, Cooperare Interregională și Europeană, din cadrul Consiliului Județean Iași. În același timp, Constantin Simirad este președintele Asociației Euroregiunea Siret-Prut-Nistru din care fac parte 19 raioane din Republica Moldova și județele Vaslui și Iași. Nici o idee de proiect discutată în cadrul asociației nu se referă la meșteșuguri tradiționale. “Au fost până acum două ședințe cu primarii din Orhei și Iași apoi două întruniri cu câte un reprezentant din cele 21 de județe. Până acum s-au pus în discuție idei referitoare la turism. În planul nostru strategic nu există idei legate de tradițiile meșteșugărești. Niciodată nu s-a discutat despre acest proiect, deși asociația este înființată din 2005. Nu știu să fi fost vreo întâlnire în legătură cu acest proiect”, a spus Aurelia Marin, consilier tehnic în cadrul biroului Euroregiunea.

Activități de proiect parțiale

Doar două dintre cele 12 activități pentru îndeplinirea obiectivului de proiect au fost realizate în totalitate. Implementarea timidă a proiectului a fost estimată în urma unui raport de vizită cu caracter special realizat de Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră. Unele au fost realizate parțial iar alte cinci deloc. Până și activitatea de publicitate a proiectului a fost îndeplinită în proporție de doar 30%, adică recunoașterea proiectului și a finanțării în toate documentele oficiale ale Consiliului Județean și realizarea de pliante. În plan figurau încă două panouri de afișare temporară și o placă pentru amplasarea permanentă, dar care nu au mai fost realizate. De asemenea activitatea de promovare a centrului și a programului de instruire și identificare a cursanților nu s-a realizat deloc.

Salariu și achizitii pentru activități neatinse

Echipa de proiect a fost formată din șase persoane din care una a fost angajată în cadrul proiectului în perioada decembrie 2006-decembrie 2008 cu un salariu brut pe lună de 300 de euro. Multe din atribuțiile pentru care a fost plătită nu au fost realizate deoarece proiectul nu a trecut mai departe de licitația pentru lucrări. În fișa postului figura ca responsabil tehnic de specialitate în domeniul artelor și meșteșugurilor tradiționale. De asemenea avea atribuții de participare la ședințele de progres ale Unității de Implementare

a Proiectului pentru a raporta sau pentru a acorda asistența privind aspectele tehnice ale proiectului. Alte sarcini menționate în fișa postului, dar care nu au putut fi realizate au fost supervizarea achizițiilor realizate precum și verificarea punerii în funcțiune ale acestora. În cadrul proiectului urmau să se achiziționeze o serie de utilaje specifice meșteșugăritului. Tot pentru acest proiect s-au făcut o serie de achiziții pentru consumabile cum ar fi bibliorafturi sau cartușe pentru imprimantă. Plățile efective realizate de Autoritatea Contractantă către beneficiar fiind în cuantum de 93.650 de euro. Ulterior încetării contractului de grant, suma a fost recuperată integral de la Consiliul Județean Iași.

Importanța proiectului

Realizatorii proiectului au dorit ca acesta să contribuie la consolidarea economiilor locale rurale prin dezvoltarea și diversificarea activităților economice generatoare de venituri alternative. “Conceptul dezvoltării durabile a spațiului rural se bazează pe crearea unor condiții propice progresului și stimulării dezvoltării diverselor sectoare și a mediului de afaceri din aceste zone, respectând valorile culturale și de mediu. În acest fel se asigură îmbunătățirea condițiilor de viață a populației rurale, iar dezvoltarea serviciilor și a investițiilor va conduce la dezvoltarea și menținerea funcțiilor economice și sociale ale acestor zone” se arată în justificarea proiectului. Proiectul făcea parte din obiectivul general al „Programului de Vecinătate România – Moldova 2004-2006” deoarece ar fi contribuit la dezvoltarea economico-durabilă în zona de graniță dintre România și Republica Moldova prin dezvoltarea infrastructurii, logisticii și a resurselor umane pentru inițierea micilor afaceri în domeniul meșteșugurilor și artelor tradiționale. De asemenea ar fi susținut și promovat micile afaceri în domeniul meșteșugurilor și artelor tradiționale în zonele eligibile din România și Republica Moldova.

Drumul vinului- beție românească de peste 9 milioane de euro din bani europeni

Peste 9,5 milioane de euro au fost risipiți de autoritățile române pe o șosea de nici 40 de kilometri - denumită pompos „Drumul vinului”. Proiectul finanțat din Programul Phare 2004-2006 de Coeziune Economică și Socială ar fi trebuit să promoveze turismul culinar în județele Mureș și Alba.

Autor: Eugen Constantin

Banii au fost dați cu generozitate de Ministerul Dezvoltării și Turismului, deși peste jumătate erau din fonduri europene și au ajuns în buzunarele unei firme portugheze, specialistă a licitațiilor publice din România. Pierzătorii? Evident, beneficiarii proiectului: Consiliul Județean Mureș și Consiliul Județean Alba, care s-au trezit și fără drum la standarde europene și cu banii de cofinanțare luați, dar și amenințați că dacă fac scandal li se taie robinetul de la Centru.

Ministerul Dezvoltării a dat „Drumul vinului” pe mâna unor portughezi

Inițial, proiectul „Drumul vinului” se dorea o investiție în reabilitarea șoselei care face legătura între celebrele podgorii de la Jidvei și Cetatea de Baltă cu cele din zona Târnavelor. Astfel, s-a luat decizia modernizării drumurilor județene 107 și 107 D, dintre Blaj și Târnaveni, pe o distanță de aproape 40 de kilometri, din care peste 12 km în județul Mureș și alți 27 km în Alba.

Pe hârtie, programul era o adevărată mană cerească pentru autoritățile locale, deoarece, pe lângă lucrările de asfaltare, programul era gândit să ducă la refacerea întregii infrastructuri din zonă. Într-un final, creșterea numărului de turiști ar fi fost semnificativă.

Astfel, în 2006 MDRT a organizat licitația pentru stabilirea firmei care urma să se ocupe de reabilitarea drumului. La licitație s-au înscris aproximativ 10 firme, criteriul de atribuire fiind prețul cel mai scăzut.

În urma analizei ofertelor, câștigător a fost desemnat consorțiul portughez JV Monte Adriano-Engenharia e Construcao SA-Sociedade de Construcoes Soares da Costa, firmă care, de altfel, a mai avut lucrări în România de-a lungul timpului.

Valoarea totală a contractului a fost de 9,6 milioane de euro, din care mai mult de jumătate (51.8%), respectiv 4.97 de milioane de euro, erau din bani europeni-prin intermediul Programului Phare 2004-2006 de Coeziune Economică și Socială al Comisiei Europene. De la bugetul de stat au fost alocați 1.65 milioane de euro (17.1%), iar restul de 2.97 milioane de euro (30,93 % din program) a fost asigurată de beneficiarii locali din resurse proprii, respectiv de Consiliul Județean Alba care a contribuit cu 2.62 milioane de euro și de Consiliul Județean Mureș care a venit cu 0,35 de milioane de euro.

Firma portugheză a folosit muncitori necalificați, lucrările au fost prelungite cu mai bine de un an

Constructorul Soares Da Costa s-a apucat de lucrări în mai 2007 având la dispoziție, conform Acordului cadru, 18 luni pentru a repara drumul, la care se adăuga un an pentru remedierea eventualelor deficiențe. Totuși, portughezii au uitat repede de angajamentele pe care și le-au luat, fiind reclamați frecvent la București de către autoritățile locale pentru întârzierile repetate în ducerea la bun sfârșit a proiectului.

„Lunar s-au constatat rămăneri în urmă a execuției lucrărilor, fapt ce a fost comunicat tot timpul și la Ministerul Integrării Europene (actualul MDRT:n.r) prin minutele încheiate (...) La fiecare întâlnire a fost atrasă atenția Constructorului că din cauza numărului insuficient de muncitori pe care acesta îi are pe șantier, nu se vor putea termina lucrările până la termenul contractual, respectiv 21 mai 2009”, se arată într-un document intern al CJ Mureș, unde se specifică că din cauza lipsei forței de muncă, lucrările la drum s-au făcut alternativ, muncitorii fiind plimbați când în județul Mureș, când în Alba.

Cea mai mare problemă semnalată de edilii locali a fost faptul că oamenii care lucrau la drum nu aveau niciun fel de calificare. „Este treaba firmei portugheze că nu au avut diriginți de șantier, maiști și personal calificat. Este deficiența lor. Au lucrat, din păcate, cu oameni cu o calificare slabă, erau angajați români de pe aici din zonă. Erau practic oameni necalificați”, a declarat președintele Consiliului Județean Mureș, Eموke Lokodi.

De asemenea, autoritățile reclamă și slaba organizare de șantier a firmei portugheze, care a instalat stația pentru turnarea asfaltului abia în aprilie 2009, adică după aproape doi ani de la începerea lucrărilor, dar și lipsa sistematică a materialelor de construcție.

Cu toate acestea, portughezii au reușit să încheie cu MDRT două acte adiționale prin care s-a prelungit termenul de execuție a lucrărilor cu mai bine de un an.

„Inițial, durata proiectului a fost de 540 de zile, aceasta fiind ulterior prelungită- prin acte adiționale la contractul de lucrări- la 920 de zile”, a comunicat Ministerului Dezvoltării și Turismului.

„Drumul vinului” înghițit de alunecările de teren

În loc de drum la standarde europene, autoritățile locale s-au ales cu o șosea neterminată și măcinată pe alocuri de alunecări de teren.

Astfel, la inspecțiile făcute în urma constructorului portughez, edilii locali au constatat un întreg șir de probleme. Spre exemplu, câțiva zeci de metri de drum, în localitatea mureșeană Adămuș erau impracticabili pe un sens, din cauza alunecărilor de teren. Din această cauză, construcția terasamentului și a podului în zonă a fost compromisă.

„La noi în comună a fost vorba de o râpă, care nu a fost prevăzută în proiect. În zona aceea, din cauză că nu s-au făcut parapete din beton, au existat alunecări de teren care au distrus asfaltul pe o porțiune de 5-10 metri. Acum se circulă fără asfalt în acea porțiune care s-a rupt și se toarnă periodic pietriș. S-a făcut documentația pentru Guvern ca să fie refăcută porțiunea aceasta, însă să vedem dacă sunt bani”, spune viceprimarul din Adămuș, Fuleki Karoly.

De asemenea, în localitatea Cornești s-a constatat apariția unei crăpături în axul șoselei pe o lungime de circa 30 mm, dar și o tasare de 16-17 centimetri pe partea stângă a drumului, care pune în pericol circulația

În acea zonă, din cauză că firma portugheză a uitat să termine lucrările de consolidare prevăzute în proiect.

Scandal la recepția lucrării, CJ Mureș și CJ Alba au refuzat să semneze procesul verbal- oficialii locali au fost „sfătuiți” de la Centru să tacă din gură

În aceste condiții, beneficiarii locali au refuzat inițial să semneze recepția lucrării „Drumul vinului”, din cauza multipleror deficiențe tehnice constatate în urma verificărilor.

Președintele CJ Mureș, Eموke Lokodi, a cerut firmei portugheze să remedieze de urgență defectiunile, însă i s-a transmis din partea reprezentanților MDRT să semneze procesul verbal de recepție, pentru a nu pierde fondurile.

„Eu am vrut să refuz semnarea eliberării garanției și mi s-a spus că dacă nu semnez actul pierdem tot proiectul și trebuie să dăm toții banii înapoi, și din minister mi s-a asigurat că se va face și să nu-mi fac probleme. Noi nu suntem părți în contract, suntem doar beneficiari și trebuia să asigurăm doar cofinanțarea”, a spus Lokodi.

În plus, ea a fost „sfătuită” de la Centru să nu mai facă declarații publice împotriva consorțiului portughez. „Portughezii nu au lucrat nici pe de aproape calitativ. Eu am avut niște declarații legate de această firmă portugheză că nu aș mai dori să participe la licitații la noi în județ, dar mi s-a spus că periclitez buna colaborare cu firmele din Uniunea Europeană”, a mai declarat președintele CJ Mureș.

În cele din urmă, reprezentanții CJ Alba și CJ Mureș au semnat pe 29 septembrie 2009 procesul verbal de recepție la terminarea lucrărilor, la care s-a adăugat o anexă cu porțiunile de drum care nu au fost executate sau au fost făcute necorespunzător.

Portughezii au cerut bani în plus pentru remedierea defectiunilor

Autoritățile locale au continuat să facă demersuri pe lângă constructorul JV MonteAdriano Enghenaria pentru remedierea lucrării cât mai urgent, existând pericolul ca să rămână cu un drum impracticabil deoarece portughezii nu au oferit decât o garanție de un an pentru lucrări, termen ce expiră în toamna acestui an.

Inițial, firma portugheză și-a luat angajamentul de a face reparații fără a cere alți bani, însă, ulterior, s-au răzgândit și au cerut edililor locali acordarea unor sume suplimentare față de contractul inițial, motivând că a fost prelungită perioada de execuție cu 275 de zile.

Nemulțumiți, reprezentanții CJ Mureș și CJ Alba au întocmit în luna mai 2010 două adrese comune către MDRT, prin care se menționează că antreprenorul nu a prezentat un grafic de execuție pentru remedierea defectiunilor apărute, cât și pentru lucrările nefinalizate sau executate necorespunzător prevăzute în anexa la procesul verbal semnat la terminarea lucrărilor

În adresă s-a solicitat punctul de vedere al MDRT privind revendicările antreprenorului portughez, beneficiarii locali considerându-le neîntemeiate deoarece drumul se afla în în perioada de notificare a defectelor, respectiv cele 365 de zile de garanție.

Reprezentanții CJ Alba și CJ Mureș au primit în luna iulie 2010 un răspuns din partea Ministerului Dezvoltării, prin care primeau asigurări că lucrările vor fi terminate în maximum două luni, fără acordarea unor plăți suplimentare din partea acestora.

Deznodământul: Statul va cheltui alți bani pentru refacerea drumului

Astfel, după o investiție de peste 9,5 milioane de euro, s-a ajuns ca Guvernul să aloce alți bani pentru a remedia problemele lăsate în urmă de constructorul portughez Soares Da Costa.

„Am transmis mai multe solicitări către Ministerul Dezvoltării și Turismului și din ce ne-au spus ei se pare că vom intra la sfârșitul anului într-un finish, însă nu știu cum va finaliza Ministerul această problemă. Contractul este încheiat de către minister și nu de către noi. Noi am sesizat ministerul de la începutul constatării defectiunilor, deci de anul trecut. Răspunsul lor vedeți și dumneavoastră a fost că suntem și acum în același loc, nu am făcut niciun pas înainte”, a declarat președintele CJ Mureș.

Practic, în prezent, Ministerul Dezvoltării a angajat o altă firmă de proiectare, care va fi plătită din bani de la buget pentru a găsi soluții pentru remedierea defecțiunilor. „Ultima dată acum două luni (luna iulie: nrrn) când am fost la minister tot la o întâlnire pe această problemă am cerut ferm să se intervină și să se facă pentru că trece anul, trece vara și nu o să mai putem să facem. Zilele trecute mi s-a venit din partea ministerului cu o firmă de proiectare, ni s-a cerut să îi iau pe teren, le-am arătat unde avem probleme și urmează să se facă o ofertă pentru reproiectare. Deci alți bani, altă distracție”, a completat Eموke Lokodi.

În final, Consiliul Județean Alba și Consiliul Județean Mureș riscă să rămână, după o investiție de milioane de euro, cu un drum aproape impracticabil pe anumite porțiuni, ce poate fi închis în orice moment din cauza alunecărilor de teren.

„Având în vedere că până acum nu au fost remediate lucrările prevăzute în Anexa la procesul verbal de recepție a lucrărilor și neavând certitudinea execuției acestora până la data de 29.09.2010, prin adresa comună înaintată Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului de CJ Alba și CJ Mureș, se solicită constructorului JV Monteadriano- Egenharia E Construcao SA Sociada de Construcoes Soares Da Costa SA, prelungirea valabilității scrisorii de garanție bancară de bună execuție, încă cu perioada de cel puțin egal cu perioada cu cât s-au întârziat lucrările de remediere, pentru întreaga valoare de bună execuție”, informează CJ Mureș.

Soares Da Costa - specialistă a licitațiilor din România cu bani europeni

Firma portugheză pare a fi o specialistă în România a licitațiilor cu bani europeni, până în prezent fiind implicată în șapte proiecte cu o valoare totală de peste 134 de milioane de euro.

Ultima realizare a constructorului MonteAdriano este centura ocolitoare a orașului Lugoj, care a fost inaugurată pe 20 august cu mare fast în prezența premierului Emil Boc și a fostului ministru al Transporturilor, Radu Berceanu, chiar dacă și în cazul acestor lucrări s-au înregistrat întârzieri semnificative, de luni de zile. Potrivit datelor existente pe site-ul Ministerului Transporturilor, varianta de ocolire prevedea construirea unui drum cu două benzi, având o lungime de 9,6 kilometri, care a costat 24,31 de milioane de euro, proiectul fiind finanțat în mare parte din bani europeni.

De asemenea, portughezii au mai fost implicați și în alte licitații de milioane de euro, una dintre ele fiind chiar cea organizată pentru alegerea constructorului autostrăzii Comarnic-Brașov. La acel moment, Monte Adriano a participat la competiție prin intermediul consorțiului Stradacia, din care mai făceau parte Brisa - Auto - Stradas de Portugal SA, Mota - Engil SGPS SA și Empresa de Construcoes Amandio Carvalho SA, Rosas Constructores SA Construcoes Gabriel As Couto SA, însă nu a câștigat licitația. MonteAdriano a jucat și la scară mai mică, depunând oferte pentru construcția variantei de ocolire din Adunații Copăceni și reabilitarea drumului existent, proiectul având o valoare de opt milioane de euro.

Până la această oră, niciun reprezentant al companiei Soares Da costa nu a putut fi contactat pentru un punct de vedere oficial în legătură cu cele semnalate.

După inaugurarea șoselei, turismul și vânzările de vin din zonă au scăzut

Chiar dacă unul dintre obiectivele majore care au stat la baza reabilitării drumului care leagă Blajul de Târnăveni a fost creșterea numărului de turiști și implicit a vânzărilor cramelor din zonă, acest lucru nu s-a întâmplat.

Directorul general Jidvei SA, Ioan Buia, a declarat că vânzările companiei sale au scăzut cu 25% din anul 2008, însă acest lucru s-ar datora în mare parte crizei economice. „Dacă țara trece prin momente mai grele este normal să te pronunți mai greu asupra acestui lucru. Dacă peste tot în România au scăzut vânzările din 2008 și până acum, pot să spun eu că la mine au crescut din cauza acestei șosele? Nu. Ceea ce pot să vă spun este că oricum de când șoseaua a fost făcută este o altă gândire la cei care vin și pleacă din aceste părți, în sensul pozitiv că mai pot veni și încă o dată pentru că sunt create condiții pozitive pentru acest lucru. Este creat mediul pentru ca oamenii să revină. Vânzările la multe companii din țară au scăzut și cu 50% din 2008, dar la noi se poate spune că au scăzut doar cu maxim 25%, însă repet nu știu cât din această performanță aș putea spune se datorează acestui drum”, consideră Ioan Buia.

În opinia sa, este greu să separe influența și avantajele create de reabilitarea drumului de calitatea și munca investite de angajații săi în producerea vinului de Jidvei. „Eu nu pot să spun că această șosea nu a participat la creșterea fluenței în zonă, dar e foarte greu să decipitezi care e influența în această perioadă. Vânzările noastre nu au scăzut așa de mult ca a altor companii, doar că acest lucru nu poate fi pus în directă legătură cu această șosea, ci mai ales cu modul în care știm noi să facem vinul, calitatea vinului nostru, anii viticoli, creșterea suprafeței viticole, multitudinea de soiuri și așa mai departe”, este de părere Ioan Buia.

Pe de altă parte, nici turismul în zonă nu s-a intensificat ca urmare a reabilitării drumului. Întrebată despre acest lucru, președinta Consiliului Județean Mureș, Eموke Lokodi, a răspuns glumind că „Au crescut orhideele, domnule, nu turismul”.

De altfel, Lokodi a atras atenția că fără investiții ale autorităților locale în turism nu se poate crește fluxul vizitatorilor, mai ales că județul Mureș nu oferă foarte multe locuri de atracție. „Cert este că acel drum trebuia să lege cele două județe ca să se crească zona viticolă și siguranța circulației, însă după mine între Alba și Târnăveni mai trebuie făcute de către autoritățile locale niște investiții în turism. Anul acesta să vorbesc despre o creștere a turismului când la nivel național nu există creștere ar fi aberant”, a declarat Lokodi.

Dezvoltarea rurală, mutilată de APDRP

Banii destinați satului românesc de către Comunitatea Europeană au fost împărțiți românește de Agenția pentru Dezvoltare Rurală și Pescuit (APDRP). Aproape 60 % dintre participanții de la ultima sesiune de depunere a proiectelor pe măsura 322, axa III, destinată dezvoltării satelor, s-au considerat nedreptățiți și au contestat rezultatul evaluării.

Autor: Iulian Bănilă

750 de milioane de euro de la Uniunea Europeană, sunt expuse unei detonații din cauza APDRP, organism al statului însărcinat să distribuie banii către satul românesc, în mod echitabil și corect, prin intermediul măsurii 322 – axa III. Ultima sesiune de depunere a proiectelor pe această măsură a avut loc în perioada 15 iunie – 31 iulie 2009, după care 970 din cei 1.699 de participanți au depus contestații. Rezultatele contestațiilor au fost centralizate abia în această vară, însă mulți dintre cei care nu au primit un răspuns favorabil se gândesc acum să dea agenția în judecată. „Au apărut condiții ciudate de departajare a dosarelor în ultimul moment, chiar și după închiderea sesiunii de depunere a proiectelor. Regulile jocului au fost modificate în timpul jocului. Probabil că noutățile au fost cunoscute din timp, doar de apropiații celor care au făcut regulile și au beneficiat din plin”, ne-a explicat, sub protecția anonimatului, managerul unei firme de consultanță pe fonduri europene. Acesta a adăugat că există riscul ca sute de nemulțumiți să se adreseze instanțelor de judecată solicitând daune de interese de la APDRP pentru cheltuielile ocazionate de pregătirea proiectelor. Un alt risc vine din partea unui eventual control al Departamentului de Luptă Antifraudă (DLAF), instituție desemnată să colaboreze cu Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), organism din cadrul Comisiei Europene care, în caz de nereguli, poate dispune inclusiv returnarea fondurilor către Comunitatea Europeană.

Ghidul solicitantului, aprobat cu patru zile înainte de depunerea proiectelor

Problemele pe măsura 322 au început odată cu elaborarea ghidului solicitantului, adică acele instrucțiuni în baza cărora trebuiau completate, depuse, evaluate și aprobate cererile de finanțare. Ghidul a căpătat caracter oficial cu numai patru zile înainte de începerea sesiunii de depunere a proiectelor, pe 11.06.2009, când a fost aprobat prin Ordinul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) nr. 379. În lipsa noului ghid și presați de volumul mare de muncă necesar la întocmirea unui proiect, majoritatea amatorilor de fonduri europene s-au orientat după ghidul din anul 2008. Când au apărut noile reglementări, aceștia s-au trezit că mare parte din munca lor a fost în zadar și că au nevoie de documente care, în unele cazuri, erau imposibil de obținut în timpul rămas până la închiderea sesiunii de depunere a proiectelor. De exemplu, ghidul din anul 2008 prevedea acordarea a 10 puncte proiectelor de investiții în infrastructura socială sau pentru conservarea specificului local, indiferent de natura solicitanților. Ghidul din 2009 a prevăzut 10 puncte doar pentru proiectele realizate de către ong-uri și unitățile de cult, șapte puncte pentru cele realizate de comunele care aveau un protocol de colaborare cu ong-uri sau unități de cult și numai cinci puncte pentru proiectele realizate de comunele fără parteneriat. Concurența fiind feroce, șansele ca ultima categorie a solicitanților să primească finanțare au existat mai mult teoretic decât practic. O parte a comunelor care, în ultimul moment, au dorit să încheie parteneriate cu ong-uri s-au lovit de un alt obstacol: obligativitatea ca parteneriatele să fie aprobate în Consiliul Local. Cum ghidul a apărut vara, când aleșii locali au intrat în vacanță, întrunirea consiliilor locale a fost extrem de dificilă.

Parlamentarii au fost duși cu preșul

Alertați de semnalele din teritoriu, mai mulți parlamentari, inclusiv de la PDL, au adresat interpelări premierului Emil Boc și ministrului Agriculturii, Mihail Dumitru, cerând demiterea lui Mihai Vădan, omul propulsat de PDL în fruntea APDRP, pe motiv că a modificat ghidul solicitantului după începerea sesiunii de depunere a proiectelor pe măsura 322. Răspunsul a fost însă că nu s-au adus modificări la ghidul solicitantului în timpul procesului de evaluare și selecție. „Considerăm ca fiind nefondate afirmațiile potrivit cărora au fost aduse modificări Ghidului Solicitantului aferent Măsurii 322, după depunerea proiectelor în cadrul sesiunii desfășurată în perioada 15 iunie – 31 iulie 2009”, a precizat Mihai Vădan în corespondența purtată cu noi, pe acest subiect. Toamna trecută, botezând-o „erată” în loc de „modificare”, APDRP a adus ghidului o clarificare care a scos din joc toate comunele care doreau să obțină fonduri europene pentru construirea unor grădinițe și au ținut o evidență corectă a listei de inventar. Textul inițial al ghidului prevedea că se pot construi grădinițe în „localitatea (satul)” în care astfel de obiective nu există și definea „localitatea rurală” drept „comună cu toate satele componente”. Clarificarea făcută în toamnă înlocuiește „localitatea (satul)” cu „localitatea (comuna)”, pe motiv că noua modificare ar fi în conformitate cu definiția „localitate rurală”. Atunci când într-un act se definește o expresie, ea trebuie luată ca atare, iar condiția inițială privind grădinițele se referea strict la „localitatea (satul)” și nu la „localitatea rurală”. Cum în România nu există comune fără măcar o grădiniță, eligibile au fost doar proiectele acelor comune care, printr-o divină inspirație, au omis să-și treacă asemenea obiective pe lista de inventar.

Inspectori instigați la abuz în serviciu

O notă internă semnată de Mihai Vădan și transmisă către centrele regionale pe 10.09.2009, după depunerea cererilor de finanțare, a ajuns în posesia noastră și arată cum regulile au fost modificate încă o dată în timpul jocului. În mod abuziv, nota solicita inspectorilor din teritoriu să acorde punctajul aferent criteriilor de selecție 9 și 10 din Ghidul Solicitantului numai dacă proiectele îndeplineau cumulativ patru condiții, între care una inexistentă în ghid. „În cazul proiectelor care prevăd asocierea comunei cu un ONG/unitate de cult, în vederea funcționării investiției sociale, criteriul se consideră îndeplinit dacă următoarele condiții sunt realizate simultan: corelarea datelor prezentate în SF referitoare la descrierea implementării și funcționării investiției în colaborare cu un partener, cu cele din documentul 28. ex: activitatea vizată de parteneriat, numele asociațiilor, obligațiile și responsabilitățile partenerilor, durata asocierii etc.”, se menționează în notă. Cum criteriul 9 din ghid nu face nicio referire la obligativitatea ca în studiul de fezabilitate să fie menționate parteneriatele, prin acest document intern inspectorii sunt instigați la abuz în serviciu. În plus, conținutul unui studiu de fezabilitate este reglementat clar de HG 28/2008 și nu prevede asemenea cerințe. Orice parteneriat trebuia înscris oricum în anexa 17 care face parte din nomenclatorul de documente obligatorii a cererii de finanțare. Astfel, toți cei care au avut inspirația de a nu respecta HG 28/2008 și de a completa suplimentar date care nu erau stipulate în ghid au fost avantajați. Sfidând logica elementară, Mihai Vădan ne-a explicat, în scris, că nota internă din 10 septembrie 2009 a fost trimisă tocmai „în scopul corelării prevederilor din Ghidul Solicitantului cu cele ale HG 28/2008”.

În lipsa documentelor, Vădan vrea să-l credem pe cuvânt

În mod ciudat, Ordinul MADR nr.379 din 11.06.2009 care a aprobat Ghidul Solicitantului aferent sesiunii din anul 2009 nu a fost publicat în Monitorul Oficial, deși alte ordine, cu impact mult mai mic, au fost publicate. Actul nu se găsește nici pe site-urile MADR și APDRP. „Având în vedere că acest ordin reprezintă un act administrativ cu caracter intern, instituțional nu a făcut obiectul publicării în Monitorul Oficial”, susține Mihai Vădan. Potrivit legii 52/2003 privind transparența decizională, MADR și APDRP aveau obligația să organizeze dezbateri publice asupra proiectului de ghid cu minimum 30 de zile înainte de a-l aproba, să înștiințeze entitățile interesate și să arhiveze minutele ședințelor în care s-a dezbătut proiectul. Am solicitat ambelor instituții să ne furnizeze, în mod expres, copii după anunțurile privind elaborarea proiectului de ghid pe care, potrivit legii 52/2003, APDRP și MADR aveau obligația să le trimită către mass media și asociațiilor de afaceri precum și minutele ședințelor publice în care s-a dezbătut proiectul. ”Vă informăm că nu am primit solicitări în vederea organizării unor întâlniri publice pentru dezbaterile proiectelor de ghiduri”, a replicat

Mihai Vădan, menționând totodată că pe site-ul MADR și APDRP există și acum Ghidul Solicitantului pe măsura 322, fiind postat încă de pe 11 iunie 2009. Deși i s-a cerut punctual, Mihai Vădan nu a furnizat niciun document din care să rezulte că potențialele părți interesate au fost înștiințate de elaborarea proiectului de ghid. Firește, cei interesați nu aveau cum să solicite o întâlnire publică fără a fi informați că s-a elaborat un proiect de act normativ.

Vădan, manager de top în privat, dar catastrofă la stat

Mihai Vădan, directorul APDRP, a demonstrat adevărate competențe manageriale în privat. Acesta a fost patronul firmei de consultanță în atragerea fondurilor europene SC Mob Vad SRL din Dâmbovița la care a renunțat, contra sumei de 500 de lei, când a fost numit director la APDRP. Părțile sociale au fost preluate de Florina Matei, angajată la o altă firmă a familiei Vădan. Potrivit site-ului Ministerului de Finanțe, în ultimul an în care s-a aflat oficial în portofoliul lui Vădan, SC Mob Vad SRL a înregistrat un profit de 424.634 lei.

Clienții Mob Vad, vizionari și intuitivi

Dintr-un document de pe site-ul APDRP, intitulat "Tabelul cu modificările operate în cadrul Ghidului Solicitantului pentru Măsura 322", se poate deduce că a existat un proiect de ghid în dezbatere dar care, înainte de aprobare, a fost modificat. Clienții firmei Mob Vad se numără printre solicitanții vizionari, care au intuit ce va conține forma finală a ghidului și au știut pe ce componentă financiară dominantă să-și centreze proiectul.

Text inițial	Text modificat
Proiectele de investitii in infrastructura de drumuri care asigura legatura cu principalele cai rutiere (drumurile judetene, nationale) sau alte cai principale de transport (feroviare si fluviale) – 10 puncte	Proiectele de investitii in infrastructura de drumuri care asigura legatura cu principalele cai rutiere (drumurile judetene, nationale) sau alte cai principale de transport (feroviare si fluviale) Mediu – 25 puncte

De exemplu, comuna Vârfuri, client al Mob Vad SRL, a obținut pentru un proiect 66 de puncte. Din raportul de selecție publicat pe site-ul APDRP, poziția 68, rezultă că proiectul a primit 66 de puncte. Cum componenta dominantă a documentației este un drum, rezultă că fără modificările aduse proiectului de ghid, ar fi adunat **66 – 15 = 51 de puncte**, sub baremul de 64 de puncte, cât a avut ultimul proiect eligibil. Modificările de ultimă oră aduse criteriilor 9 și 10 din proiectul de ghid, înainte de sesiunea de depunere, modificarea pe care APDRP a botezat-o „erată” toamna trecută, după ce s-a închis sesiunea de depunere a proiectelor și nota internă care instiga inspectorii la abuz în serviciu, au venit ca o mână de ajutor comunei Vârfuri. Pe lângă componenta de drum, proiectul la care a oferit consultanță fosta firmă a șefului APDRP prevede și înființarea unui after school, pentru care a adunat câte șapte puncte la criteriile 9 și 10. Același raționament se poate aplica la indigo și pentru comuna Vișinești care, la fel ca primăria Vârfuri, a confirmat în scris că este client SC Mob Vad SRL și că va plăti 130.000 de lei onorariu pentru consultanță. Chestionat asupra intereselor sale personale, Mihai Vădan a refuzat orice explicație. "Solicitarea dumneavoastră se referă la aspecte care nu țin de activitatea Agenției și reprezintă o abordare incorectă și subiectivă. Drept urmare, directorul general al APDRP își rezervă dreptul de a nu răspunde la întrebările pe care le-ați transmis", precizează un comunicat al APDRP.

București. Formare da, dezvoltare ba

Traficul, străzile neasfaltate, câinii vagabonzi, lipsa spațiilor verzi, a locurilor de parcare și poluarea sunt câteva din problemele semnalate în fiecare raport despre calitatea vieții în București.

Autor: Ionela Gavrilu

Un raport al Asociației „Salvați Bucureștiul” vorbește despre un veritabil dezastru urbanistic în capitala țării noastre. Exemplele sunt ilustrative: în 2007 viteza medie cu care se circula între Universitate și Unirii la o oră de vârf era de 2 km/h. Un alt studiu, realizat de Asociația Română a Antreprenorilor în Construcții, estima valoarea pierderilor anuale înregistrate în București din cauza traficului la circa 180 milioane de euro. Acest lucru este cauzat și de absența semafoarelor sincronizate, de lipsa benzilor speciale pentru transportul în comun, dar și de clădirile de birouri construite în centru.

Capitala deține un record negativ cu cei mai puțini metri de spațiu verde pe cap de locuitor din Europa, sub 7 metri pătrați. Asta, spre deosebire de alte capitale: la Varșovia sunt 32 m² pe cap de locuitor, iar la Londra 64 m², conform aceleiași surse.

Cum vor să rezolve aceste probleme cei 6 primari ai capitalei și primarul general în timpuri de criză, atunci când au la îndemână resursa fondurilor europene, veți vedea prin compararea felului în care s-au pregătit pentru accesarea acestor bani și prin elaborarea concretă a unor proiecte.

Proiecte bune și proiecte de dragul statisticii

În vremuri de criza, unii primari de sector au recunoscut că banii de la UE sunt gura de oxigen de care au nevoie pentru a duce la bun sfârșit proiecte vitale pentru cetățeni. Alții se plâng că sunt prea multe condiții de îndeplinit și termene prea lungi. Pe principiul pașoptist „Scrieți, băieți, orice, numai scrieți”, și proiecte pentru probleme fanteziste - cum ar fi cel al Primăriei sectorului 1 ce urmărește încurajarea elevilor de a merge la școală pe bicicletă , în condițiile în care benzile speciale pentru bicicliști sunt puține, iar traficul e periculos și pentru bicicliștii cu experiență – pot fi bifate ca realizări atât timp cât banii vin.

De vină pentru nesuprapunerea perfectă a viziunii primarilor cu nevoile cetățenilor ar putea fi funcționarii din primării care se ocupă de realizarea proiectelor pentru bani europeni. Fiecare primărie de sector, precum și cea a capitalei, spune că s-a preocupat și a trimis oamenii la traininguri pentru absorbția fondurilor preaderare și structurale.

Investițiile primăriilor în resursa umană

La Primăria Capitalei, din 2008 până în prezent au mers la diverse cursuri de specializare în jur de 1200 de funcționari publici. O parte dintre ei au studiat despre: fonduri structurale și de coeziune, integrare europeană , politici publice, dezvoltare regională și locală.

Primăria sectorului 1 s-a ocupat și ea de specializarea personalului. 2008 a fost un an al boom-ului cursurilor în diferite domenii, 260 de persoane urmând cursuri în România, iar 25 de funcționari în țări precum Emiratele Arabe Unite, Brazilia, Argentina, Cehia, Italia, Franța. Printre domeniile studiate se numără și accesarea de fonduri europene și achizițiile publice. Primăria nu precizează în ce țări s-au desfășurat trainingurile exclusiv pe tema fondurilor europene. În 2010, «din lipsă de fonduri», după cum precizează reprezentanții primăriei, nu a mai plecat nimeni nicăieri.

La sectorul 2, răspunsul e lipsit de ambiguități: strict în domeniul accesării fondurilor europene și a elaborării

de proiecte au participat: în 2008, 15 funcționari la cursul «Managementul proiectelor», în 2009 – 2 persoane la același training, iar în 2010 - 43 de funcționari s-au specializat în accesare de fonduri europene. Toate aceste cursuri s-au desfășurat la sediul primăriei sectorului 2.

La sectorul 4, în perioada 2008-2010 au participat la cursuri de pregătire profesională 162 de funcționari, iar printre domeniile studiate se găsește și managementul de proiect.

La primăria sectorului 5, în 3 ani au mers 3 persoane de la Direcția Economică pentru a face cursuri la Institutul Național de Administrație (INA), în momentul în care s-a modificat legea achizițiilor publice.

În sectorul 6, peste 300 de angajați au făcut diverse cursuri în perioada 2008-2010 printre care și de accesare a fondurilor europene. Primarul Poteraș ar fi dat dispoziție ca aceste cursuri să se țină în 2010 la sediul primăriei pentru a nu implica costuri suplimentare.

Cât de mult au absorbit primăriile bucureștene din banii europeni?

Cum s-au concretizat aceste cursuri și cum au contribuit ele la trasarea unor obiective mai clare? Primăria Capitalei spune că a accesat până acum 9 proiecte europene preaderare și 9 proiecte post aderare, aflate în faza de implementare. Alte 5 se află în etapa de precontractare.

Din prima categorie, sunt de remarcat cele două proiecte ISPA pentru reabilitarea stației de epurare Glina, proiecte în valoare de peste 71 de milioane de euro, aflate în faza de implementare, și proiectul PHARE de peste 750 000 de euro ce vizează realizarea unui transport eficient și sigur în București. Acesta urmărește două linii: actualizare masterplan în transporturi pentru București, parte realizată total, și subproiectul „Măsurile de siguranță rutieră în București”, subproiect implementat parțial pentru că nu le-au fost virajați toți banii prevăzuți în proiect.

Alte fonduri accesate de Primăria Capitalei au urmărit lupta împotriva lipsei de adăpost la femei, creșterea comunicării între cetățeni și funcționari publici, preț de 33 000 de euro, sau „dezvoltarea unui model de instituție comunitară, care mobilizează și eficientizează capitalul social al grupurilor defavorizate (...)”, proiect PHARE în valoare de 48 000 de euro.

Fondurile post aderare se ocupă de „promovarea unui stil de viață sănătos pentru copiii din București” sau de consolidarea și reabilitarea mai multor monumente printre care Arcul de Triumf și Observatorul Astronomic, proiecte aflate în stadiul de pre-contractare.

Primăria sectorului 1 consideră că deplasările făcute până acum de funcționari pentru a se dumi cum e cu fondurile europene nu sunt suficiente. Astfel, au fost depuse patru proiecte în cadrul cererii de proiecte nr.5/2009 POSDCA, axa prioritară „Îmbunătățiri de structură și proces ale managementului ciclului de politici publice”, în luna decembrie 2009. Prin această finanțare se urmărește „organizarea unor programe de pregătire profesională în domeniile managementului de proiect, achiziții publice, relații publice, comunicare în limba engleză, programe la care vor participa funcționarii publici din primărie, Direcția de Taxe și Impozite, ADP și DGAS”, subliniază cei de la sectorul 1.

Una din promisiunile din campania electorală a primarului sectorului 1 Andrei Chiliman a fost că va moderniza cartierele Bucureștii Noi, Dămăroaia, Chitila și Aviației. Pentru acest lucru, cei de la primărie spun că e în curs de elaborare Planul Integrat de Dezvoltare Urbană (PIDU) ce va fi supus consultării publice începând cu luna septembrie. Planul urmărește transformarea acestor cartiere în „zone vibrante, sigure și valoroase pentru comunitate”.

Un proiect depus în cadrul Programului Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice” 2007 – 2013, Axa III „Tehnologia Informației și Comunicațiilor pentru sectoarele privat și public” urmărește „Formarea și dezvoltarea facultăților intelectuale, morale și civice ale elevilor din unitățile de învățământ din Sectorul 1”. Valoarea totală a Proiectului este de 5.890.815,77 lei, din care finanțare neramburasabilă 4.847.937,84 lei și se va materializa prin implementarea unei soluții de „eEducație” în toate școlile generale și liceele din cadrul Sectorului 1.

În domeniul mediului, au fost depuse 5 proiecte printre care unul ce vizează încurajarea elevilor din sectorul 1 să meargă la școală cu bicicleta.

Directia Generala de Asistență Socială și Protecție a Copilului (DGASPC) sector 1 a implementat mai multe proiecte cu bani europeni: „Noi vrem să fim o familie”, „Centru pentru reinsertie profesională”, „Unitate interdisciplinară pentru reminiscențe” și alte proiecte derulate în perioada 2001-2008, în valoare de 1 300 000 de euro.

Primăria sectorului 2 a încercat și ea să onoreze câteva din promisiunile electorale, solicitând finanțare pentru zona Creangă în cadrul „Programului Operațional Regional, Axa prioritară 1 – Sprijinirea dezvoltării durabile a orașelor – poli urbani de creștere”. „S-a pornit de la nevoile specifice acestei zone: lipsa spațiilor recreative, depozitarea necontrolată a deșeurilor, lipsa siguranței cetățenilor”, explică cei de la primărie. Alte două proiecte mari, aflate în etapa de evaluare, vizează îmbunătățirea condițiilor de trai în zona Baicului și Steaua Roșie-Petricani-Plumbuita.

În domeniul siguranței cetățenilor, în cadrul „Programului Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative 2007 - 2013”, a fost semnat contractul și este în curs de realizare proiectul „Implementarea sistemului de management integrat al proceselor, riscurilor și al cerințelor de calitate, mediu, sănătate și securitate operațională și securitatea informației în cadrul Poliției Comunitare sector 2”, cu o valoare totală de 480.128 lei (fără TVA). „Prin acest proiect, polițiștii locali ai sectorului 2 vor fi instruiți de specialiști pentru: creșterea coordonării fluxurilor de informații prin înlocuirea procedurilor greoaie cu altele de actualitate și adaptate problematicei actuale, transparența activității (...)”, se subliniază în răspunsul de la primărie.

În domeniul mediului, Primăria Sectorului 2 a depus un proiect în cadrul Axei prioritare 4 pentru „Creșterea eficienței energetice și a securității furnizării, în contextul combaterii schimbărilor climatice”. Pe lângă primărie, vor mai beneficia de energie alternativă Grădinița nr. 277 și 5 centre sociale aparținând DGASPC sector 2: Luminița, Cireșarii, Speranța, Casa din Vis, Centrul de Îngrijire și Asistență nr. 2.

Unul din proiectele importante pentru care urmează să se semneze contractul de finanțare la MDRT este cel pentru înființarea unui centru de servicii de asistență socială pentru persoane vârstnice. Valoarea totală a investiției pentru acest proiect este de 3.499.859,69 lei - proiect finanțat prin „Programul Operațional Regional 2007-2013” (POR) Axa prioritară 3 - „Îmbunătățirea Infrastructurii Sociale”.

La capitolul realizări, primăria menționează faptul că, anul trecut, a dat în folosință un proiect important realizat împreună cu Primăria Orașului Voluntari – pasajul suprateran Pipera – Tunari, în valoare totală de investiție de 11.442.890 euro, din care Fonduri Europene - 7.269.668 euro, pasaj ce fluidizează traficul rutier în zona de nord a sectorului 2.

La nivelul sectorului 6 au fost depuse până în prezent un număr de 20 de proiecte în vederea obținerii de finanțări nerambursabile. În prezent sunt în derulare două proiecte finanțate prin Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și un proiect finanțat prin Programul Sectorial Comenius.

În etapa de precontractare sunt aprobate două proiecte pe Programul de înlocuire sau de completare a sistemelor clasice de încălzire cu sisteme care utilizează energie solară, energie geotermală și energie eoliană ori alte sisteme care conduc la îmbunătățirea calității aerului, apei și solului, un proiect pe Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane și un proiect pe Programul Operațional Regional. „Din păcate, durata procesului de evaluare a proiectelor este foarte mare, în unele situații se ajunge până la un an de la data depunerii, perioada ce îngreunează punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare la nivelul primăriilor”, precizează reprezentanții Primăriei sectorului 6. Mai mult, „Trebuie să menționăm că tipurile de proiecte pentru care poate aplica administrația publică locală nu acoperă în totalitate nevoile cetățenilor, ele fiind condiționate de o serie de activități eligibile”, se spune în documentele de la Primăria Sectorului 6.

Primăria sectorului 3 nu a răspuns nici uneia dintre solicitările trimise în legătură cu fondurile europene sau funcționarii instruiți pentru accesarea banilor europeni și nici nu a dorit să desemneze o persoană pentru un interviu.

La sectorul 4 răspunsul va veni în 30 de zile de la data solicitării, motivul fiind „complexitatea datelor solicitate”.

Nici sectorul 5, unul dintre sectoarele cu cele mai multe probleme sociale sau privind locurile de parcare, curățenia și infrastructura, nu a dat vreun răspuns la solicitările repetate pe tema proiectelor elaborate pentru

accesarea banilor europeni. Răspunsul telefonic privind instruirea personalului primăriei pe aceasta temă - doar 3 funcționari în decurs de 3 ani de la Departamentul Economic au participat la trainiguri de orice fel, când s-a modificat legea achizițiilor publice - e relevant pentru preocuparea primăriei pentru banii de la UE.

Fonduri ce așteaptă accesări

Primarii care vor cu adevărat să rezolve problemele comunității ar putea găsi câteva idei de finanțare pe site-ul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului. Sau ar putea să-i roage pe funcționarii instruiți regește să o facă.

În cadrul Programului Operațional Regional (POR) 2007-2013, Axa prioritară 1, program finanțat prin unul din fondurile structurale ale Uniunii Europene, există mai multe subdomenii ce ar interesa un primar gospodar. Pentru regiunea București-Ilfov s-au alocat aproape 100 de milioane de euro.

Alocarea financiară orientativă pentru axa 2 „Îmbunătățirea infrastructurii regionale și locale de transport”, domeniu de intervenție 2.1 - „ Reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri județene, străzi urbane - inclusiv construcția/reabilitarea șoselelor de centură” este de 876.711.006 Euro, din care 758.355.021 Euro din FEDR și 118.355.985 Euro co-finanțare (din surse publice) națională. Pentru zona București-Ilfov sunt alocate 77, 68 milioane de euro.

În contextul situației dificile din sănătate, în cadrul axei prioritare 3, primăriile bucureștene s-ar putea încadra și la „**Reabilitarea / modernizarea / echiparea infrastructurii serviciilor de sănătate**”. “Programul Operațional Regional sprijină implementarea strategiei naționale în domeniul sănătății, pentru eficientizarea serviciilor de sănătate, prin reabilitarea și dotarea infrastructurii spitalicești, precum și prin reabilitarea și echiparea ambulatoriilor.

Alocarea financiară pentru axa 3 „Îmbunătățirea infrastructurii sociale” este de 657,53 milioane Euro, din care 558,90 milioane Euro din FEDR și restul co-finanțare națională. Pentru București se alocă 15,38 milioane de euro. Axa prioritară 5 se ocupă de dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, iar un domeniu major de intervenție îl reprezintă „Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, crearea și modernizarea infrastructurilor conexe”. Pentru regiunea București Ilfov pot fi accesate peste 20 de milioane de euro.

Restructurări și comasări în rândul funcționarilor din primării „antrenați” pentru accesare de fonduri

Toate aceste idei ar putea rămâne doar niște resurse interesante pe site-urile ministerelor pentru că, în iureșul disponibilizărilor, multe primării de sector au dat afară din oamenii pentru instruirea cărora, anterior, au cheltuit bani.

La PMB, posturile alocate pentru activitățile de implementare a proiectului “Reabilitarea Stației de Epurare a Apelor Uzate București faza 1”, pentru care sunt aprobate fonduri în valoare de peste 70 de milioane de euro, au scăzut de la 25 la 15. Posturile alocate pentru activitățile de identificare și accesare de finanțări externe rambursabile și nerambursabile s-au redus de la 40 la 18.

La sectorul 2, în schimb, a fost suplimentat numărul angajaților specializați în acest domeniu, de la 5 la 10.

În sectorul 6, primăria a decis să comaseze serviciul care se ocupă de proiectele finanțate din fonduri nerambursabile cu serviciul de credite rambursabile. „În prezent sunt 7 funcționari ce au atribuții în acest sens. Urmare a restructurării (...) serviciul nou înființat va avea un număr de 9 funcționari. Noile atribuții vor viza atragerea și implementarea de proiecte din finanțări nerambursabile și implementarea proiectelor finanțate prin credite”, explică cei din cadrul primăriei.

În concluzie, saga fondurilor europene continuă. Primăriile din București storc cu picătura bani europeni, speriate de procedurile greoaie și de termenele lungi. Deși au instruit funcționari tocmai pentru a depăși aceste spaime. Funcționari care, pe timp de criză, când e mare nevoie de banii UE, sunt dați afară. Locuitorii capitalei rămân în afara acestui cerc cu speranța că, vreodată, Bucureștiul va intra în rândul capitalelor europene. Pe banii Europei.

Șase ani de așteptare. Proiecte europene amânate de birocrație

Modernizarea a două zone turistice este amânată de mai bine de șase ani, iar un segment dintr-o șosea de centură a pierdut definitiv cursa pentru obținerea banilor necesari construcției. Acestea sunt o parte infimă dintre cele aproape o sută de proiecte de mare infrastructură, depuse pe schema de finanțare Phare Coeziune Economică și Socială 2003, care nu s-au concretizat din cauza sincopelor birocratice. Pe de o parte, beneficiarii proiectelor, loviți acum de criză, reclamă dificultățile birocratice pentru accesarea fondurilor europene, pe de cealaltă parte, autoritățile de la nivel central pun accentul pe slaba pregătire a documentației. După această etapă, statul a alocat însă sume semnificative pentru adaptarea proiectelor la noile criterii aduse de programele de finanțare post-aderare. În același timp, banii cu care ar fi contribuit la cofinanțarea investițiilor au ajuns în fonduri de ajutorare a populației afectate de calamități naturale.

Autor: Mădălina Prundea

Turism blocat în timp

Viața curge încet la Sângeorz-Băi. În orașul-stațiune ascuns între unsprezece munți, la cincizeci de kilometri depărtare de municipiul reședință de județ, Bistrița, cei aproape 11.000 de localnici își duc traiul cu amintirea vremurilor de glorie, dinainte de 1989. Pe atunci, generații întregi de pensionari veneau să-și trateze afecțiunile în „complexurile sanatoriale”, iar 50.000 de turiști ocupau anual cele două hoteluri-mamut, Hebe și Someșul.

După mai bine de douăzeci de ani, numai optimiștii mai estimează că maximum 15.000 de pensionari-pacienți vor contribui la primenirea gradului de ocupare a unităților de cazare. Recesiunea, prin reducerea puterii de cumpărare și a numărului de cupoane pentru cei vârstnici, dă un croșeu de dreapta unui oraș care nu se poate lăuda cu alte atuuri economice în afara turismului.

Starea stațiunii

În miezul stațiunii, la primele ore ale unei dimineți de vară, un sângeorzan între două vârste transportă agale un echipament agricol cu o căruță, o doamnă corpulentă duce în spate o stropitoare de pesticide. Trec nepăsători pe lângă o terasă modernă, unde un grup de tineri discută aprins treburile orașului, după ce și-au parcat mașinile puternice, unele înregistrate în Vest, pe drumul principal care străbate stațiunea.

Este vorba de șoseaua Izvoarelor, un drum de zece minute de mers pe jos, care pornește din fața primăriei. Calitatea carosabilului lasă de dorit, însă trotuarele au fost acoperite recent cu pavele de ciment. Nici măcar atât nu se poate spune despre cea de-a doua stradă frecventată de turiști, strada Trandafirilor, cea trece pe lângă parcul central și duce spre cele două hoteluri-mamut.

Elena și Dorin Stancu sunt doi dintre turiștii veniți la tratament în Sângeorz. Originari din Sibiu, ei au contribuit cu jumătate din pensie pentru a-și trata afecțiunile lor în această stațiune balneară. Sunt veniți pentru prima dată aici și sunt mulțumiți de ce-au primit pentru banii lor. „Ne place ca stațiune, apele sunt bune, e aer bun, relaxare și liniște”, spune Elena Stancu. Le-ar fi plăcut să funcționeze și un strand în centrul stațiunii, la fel cum altor vecini de hotel le-ar fi plăcut ca parcul central să fie mai bine îngrijit, iar băncile să nu se rupă sub ei. Sunt conștienți că, fără aportul numeric al celor de vârstă a treia, stațiunea e la ananghie, pentru că nu se numără printre preferințele celor cu bani. „Mai greu o să fie dacă nu vin pensionari. Cu 800 de lei pensia nu-și pot permite și e păcat”, crede pensionarul sibian.

Mai revoltat este Roman Popovici, un pensionar din Deva, care vine în stațiune din anul 1977. „Lasă de dorit

multe din partea primăriei. Parcul e dezastru, se lucrează, dar curățenia și băncile sunt de neconceput”, reclamă hunedoreanul. „Mă mir că au pus pavele, anul trecut era un dezastru. Cât de cât s-a mai făcut ceva. Proiecte pot să facă, dacă nu sunt bani. Peste tot sunt blocaje politice, depinde cât de gospodar e primarul”, este de părere Popovici.

Nici localnicii nu sunt entuziasmați de cum arată stațiunea. „E rea față de cum era și nu se pune la rând”, spune Ileana Oggău, o sângeorzeancă de 77 de ani. Merge agale, într-o cârjă, pe trotuarul de pe strada Izvoarelor și salută în trecere doamnele care stau la povești. „Apele astea care au făcut bine la atâția oameni acum sunt în ruină. Toate se distrug, nimeni nu le are baiu”, povestește ardeleanca. A auzit de un proiect de reabilitare, dar nu-i dă mare șanse de izbândă, în contextul în care era în dezbatere reducerea pensiilor: „Așa e vorba, nu știu în care an, nu știu de unde bani, dacă s-a ajuns să se ia de la pensionari”, încheie femeia.

Lipsa de optimism se regăsește și printre tineri. „Din punct de vedere cultural, aici e dezastru, e groaznic”, spune Nică Hârăuța, de 27 de ani, absolvent de Conservator. „Aici nu e apreciat ce faci, aici sunt numai manele, așa că am plecat trei ani și am cântat pe terase în Germania. Tot ce aș putea face aici e să fiu profesor de muzică, dar refuz. Cât despre proiectul primăriei, sperăm să se dezvolte, dar eu vreau să plec, poate la București”, explică tânărul.

Proiect cu vechime

Străzile Izvoarelor și Trandafirilor sunt două dintre cele nouă șubrezite de vreme care sunt incluse în programul de reabilitare carosabilului din zona stațiunii balneare Sângeorz Băi. E vorba de alei carosabile și pietonale, parcuri și străzile care fac legătura cu principalele obiective turistice. Proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de turism balnear pentru sporirea atractivității regiunii de Nord-Vest (Turda – Sângeorz Băi)” este în prezent abia în faza organizării de licitații, după ce părțile implicate au semnat contractul pentru fonduri europene prin Programul Operațional Regional (POR) 2007 - 2013, Axa 5.2..

„Banii pentru rescrierea proiectelor rămase din programul Phare 2003 au fost alocați de Ministerul Integrării Europene, prin HG 811/2006, așa că nu am mai plătit noi studiul de fezabilitate. A fost depus la ADR NV în decembrie 2008, în ianuarie 2009 a început evaluarea, în octombrie 2009 au fost vizitele de teren de încheiere, iar pe 16 aprilie am semnat contractul de finanțare la minister și am anunțat licitațiile”, spune Roland Venig (PSD), primar în Sângeorz-Băi de două mandate. Este același om care, în 2006, voia să dea în judecată Ministerul Integrării Europene pentru recuperarea cel puțin a unei părți din cei 150.000 de lei (1,5 miliarde de lei vechi) investiți în studiul de fezabilitate și declara că a doua venire a lui Iisus e mai sigură decât faptul că va mai vedea vreun euro din partea Phare.

Proiectul se află în această etapă la aproape șase ani după ce a fost depus pentru finanțare prin programul Phare CES 2003, la ADR NV, în septembrie 2004. Investiția de opt milioane de euro a fost blocată în 2006, din cauza disfuncționalităților de la nivelul autorității centrale. „Aș fi vrut să intre la finanțare în 2006, pentru că nu garantează nimeni (implementarea lui – n.r.). Cel mai greu pentru mine a fost că m-am dus în fața electoratului cu hârtii”, spune Roland Venig, care nu e convins că 2010 e anul în care va demara lucrările, prin prisma eventualelor amânări cauzate de contestarea licitațiilor. „Beneficiul meu nu este fiscal, important e să modernizăm stațiunea ca în Vest și apoi să existe premisele pentru investiții”, explică edilul.

Investiția totală în acest proiect, așa cum reiese din actualul studiu de fezabilitate, se ridică la peste 42 de milioane de lei, din care municipiului Sângeorz Băi îi revin aproape 23 de milioane de lei. Sumele nu includ TVA. Conform documentului oficial, veniturile generate la nivel local (prin taxarea parcurilor, impozitarea agenților economici din turism și din creșterea investițiilor) în zona Sângeorz Băi se ridică la 1,4 milioane de lei pe an, respectiv peste 74 de milioane de lei pe perioada de amortizare. La Turda, veniturile anuale calculate sunt de de 1,1 milioane de lei pe an, respectiv aproape 60 de milioane de lei pe perioada de amortizare.

Alte primării, aceleași tichii

Pe de altă parte, ratarea fondurilor de preaderare l-a obligat pe primar să schimbe consistent proiectul din 2004. Astfel, componenta de refacere a canalizării a trebuit să fie eliminată și inclusă într-un proiect nou. Astfel, pentru stația de epurare a obținut un credit guvernamental, cu cofinanțare, de 2,85 milioane de euro, iar lucrările au demarat în noiembrie 2009. „Mulțumim lui Dumnezeu că nu sunt în derulare toate proiectele odată. Dacă era mai devreme, era ceva. M-a lovit că programul meu de suflet nu se implementează în 2005”, spune edilul, cu referire la schimbările politice și întârzierile firmei contractate atunci de autoritățile centrale.

De aceeași parte a baricadei se află și Tudor Ștefănie (PDL), primarul din Turda, co-beneficiar al proiectului de dezvoltare. „Faptul că a durat așa de mult până a fost finanțat este din cauza procedurilor pe care mereu le-am criticat cât am putut. Dacă cineva ar găsi o metodologie mai scurtă de aprobare a finanțării, Turda ar arăta cu totul altfel. Dacă ne prindea criza cu canalizarea realizată, aveam o șansă de turism, de dezvoltare turistică care la ora actuală ne-ar fi adus venituri mari. Criza nu ne prindea nepregătiți, deși avem investiții foarte mari în oraș”, este de părere primarul turdean. „Dacă nu ar fi fost așa de lungă procedura, putea fi deja realizat. Tot vorbi, de bani, dar vin o dată la patru ani. Singura soluție de reactivare a comunităților locale este accesul la fondurile europene. Câștigăm nu numai valoric, ci și din punctul de vedere al imaginii orașului. Este o întârziere, dar sunt optimist că până în 2012 voi realiza ce am promis”, a conchis Tudor Ștefănie.

Optimismul primarului din Turda nu este împărtășit de edilul din Oradea, Ilie Bolojan (PNL). Spre deosebire de Sângeorz-Băi și Turda, proiectul „Decongestionarea traficului rutier în principalii poli economici ai regiunii Nord-vest (centura orașului Oradea – centura orașului Cluj-Napoca)”, depus ca rezervă pe schema Phare 2003 de regiunea Nord – Vest, a rămas în aer. „Proiectul respectiv nu mai este de actualitate. Fiind un proiect de rezervă, a picat. Este vorba de un pasaj rutier pe calea ferată, care a primit finanțare din bugetul Ministerului Transporturilor, apoi nu au mai venit banii și e în continuare blocat, din păcate”, a explicat Bolojan.

Reclamații și penalizări

Acestea sunt două din cazurile reclamate în 2006 de ADR NV și autoritățile locale, care au transmis un memoriu MIE și Delegației Comisiei Europene în care au tras un semnal de alarmă că, din cauza întârzierilor înregistrate de consultantul pe asistență tehnică al MIE, s-au pierdut 21 milioane de euro, la nivel național, prin anularea finanțării proiectelor de infrastructură care aveau nevoie de licitație internațională. Conducerea Consiliului de Dezvoltare Regională au hotărât atunci ca ADR Nord-Vest să trimită un protest la Guvern, MIE și Delegația Comisiei Europene. Potrivit declarațiilor reprezentanților ANR NV, reiterate în prezent, întregul proces de asistență tehnică (elaborarea documentației în vederea contractării lucrărilor cu finanțare Phare) gestionat de consultantul angajat de MIE, SC Planet S.A. în programul Phare CES și Phare 2004-2006, a înregistrat întârzieri, decalări iar în unele cazuri, chiar nerealizări. MIE a pasat responsabilitatea spre firma consultantă. În același timp, MIE a încurajat autoritatea locală argumentând că banii cheltuiți pentru realizarea documentației aferente proiectului își pot dovedi eficiența, întrucât orice proiect are nevoie de un Studiu de Fezabilitate, iar începând cu anul 2007 România urma să beneficieze de fondurile structurale.

Explicații recente

Contactat recent, Gabriel Friptu, directorul general al Autorității de Monitorizare a Proiectului Operațional Regional (AMPOR) din cadrul actualului Minister al Dezvoltării Regionale și Turismului (MDRT), spune că delegația CE a respins dosarul de licitație pentru proiectul din Sângeorz-Băi în august 2005 atât din cauze care depindeau de calitatea documentelor executate de către firma Planet SA, cât și de documente care au fost puse la dispoziție de către beneficiarul local foarte târziu. „Deoarece termenul limită pentru contractarea proiectelor finanțate din programul Phare 2003 era 30 noiembrie 2005, refacerea dosarului de licitație și contractarea proiectului nu a mai fost posibilă până la acea dată. Consiliul Național de Dezvoltare Regională a respins propunerea MIE de includere a proiectului pentru finanțare din Programul Phare

2004-2006, deoarece numărul aplicațiilor depuse spre finanțare era foarte mare. Pentru greșelile făcute în realizarea dosarelor de licitație, Firma Planet a fost penalizată cu 485.000 de euro”, a transmis directorul general AMPOR. SC Planet SA nu a răspuns solicitărilor oficiale privind evoluția proiectelor pe care le avea în execuție.

La nivel național, în programul Phare 2003 au fost incluse 298 de contracte în valoare de aproximativ 184 de milioane euro, din care aproape 111 milioane euro fonduri nerambursabile. Dintre acestea au fost finalizate 183 de proiecte, în valoare totală de 167 milioane euro, din care puțin peste 101 milioane euro fonduri nerambursabile.

Unde s-au dus banii ratați

Conform documentelor oficiale, după discuții cu Delegația Comisiei Europene în România, sumele reprezentând cofinanțarea statului pentru aceste proiecte au fost realocate de Guvern, prin HG 295/2006, pentru refacerea școlilor afectate de inundații, în cadrul schemei de finanțare nerambursabilă „Infrastructura regională și locală / Inundații” din cadrul programului Phare CES 2003. Autoritatea contractantă a fost Ministerul Integrării Europene, iar cea de implementare, Ministerul Educației. Această schemă de investiții oferea asistență tehnică și sprijin financiar instituțiilor de învățământ din localitățile afectate de inundațiile din perioada aprilie- august 2005.

În ceea ce privește quantumul fondurilor relocalate, conducerea AMPOR a explicat că prin programul Phare CES 2003 au fost alocate 13,5 milioane euro din care 8,8 milioane de euro fonduri nerambursabile pentru refacerea a 187 de unități școlare afectate de inundații. Perioada de implementare s-a finalizat. Deși contactat oficial pentru detalii referitoare la derularea acestor proiecte, Ministerul Educației nu a transmis un răspuns.

După această etapă, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței (MDLPL) a alocat sume semnificative în cadrul a două programe de asistență tehnică destinate autorităților locale pentru pregătirea de proiecte care să fie depuse pentru finanțare prin POR. Astfel, conform documentelor oficiale, pentru proiectele care nu au mai primit finanțare prin Phare 2003 Ministerul Dezvoltării a inițiat HG 811/2006, prin care s-a acordat Asistență Tehnică proiectelor de investiții care au fost constituit Lista de rezervă în cadrul programului Phare CES 2003 și programului Phare CES 2004 – 2006 și au fost propuse și aprobate de Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională în ședința din decembrie 2005.

Conform explicațiilor oficiale, criteriul utilizat pentru atribuirea contractului de furnizare de servicii a fost „oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic”. După trei etape de licitații, toate cele 88 de proiecte rămase au beneficiat de atribuirea câte unui contract de prestării de servicii. Pentru aceste contracte, suma alocată prin HG 811/2006 a fost 82 milioane de lei (aproximativ 23 de milioane de euro). „În urma licitațiilor deschise organizate de MIE/MDLPL/MDRT suma contractată/oferită pentru execuția documentațiilor a fost de 60 de milioane de lei (aproximativ 17 milioane de euro), obținându-se astfel un procent dedicat proiectării de numai 3%”, a explicat Gabriel Friptu.

În același sens, s-a adoptat ulterior HG 1424/2007, prin care au fost alocate 110 milioane de lei pentru finanțarea documentațiilor tehnice în cazul a 221 de proiecte care ar fi urmat să contribuie la echilibrarea distribuției pe axe prioritare și regiuni de dezvoltare în cadrul POR 2007-2013.

Cine a câștigat contractele

Potrivit directorului general AMPOR, firmele care au realizat documentația tehnică pe baza contractelor atribuite în urma licitației publice sunt SC Consilier Construct SRL SC Romair Consulting SA, Loius Berger SAS, SC Interdevelopment SRL, ISPE, SC Ove ARUP SA, SC Halcrow SA, SC Proiect Alba SRL. Toate au state vechi în relația cu autoritățile statului.

Oficialul nu a detaliat numărul de contracte atribuite fiecărei firme sau valoarea acestora. Conform documentelor oficiale postate de unele autorități locale pe internet, o parte a contractelor încheiate în baza HG 811/2006, printre care și cel de la Sângeorz-Băi, au fost atribuite direct de Ministerul Dezvoltării

prestatorului SC Consilier Construct SRL, una dintre firmele catalogate de o parte a presei centrale drept una din „abonatele la bani publici”. Societatea Consilier Construct, din București, înființată în 1995 și preluată recent de compania finlandeză Poyry, are în palmares numeroase proiecte tehnice și studii de fezabilitate în multe programe publice de anvergură, cu finanțări internaționale, printre care tronsoane din Autostrada București – Constanța, Autostrada Sibiu – Deva, Autostrada Ploiești – granița României, reabilitări ale principalelor drumuri naționale și peste douăzeci de poduri, construirea unor variante ocolitoare din Cluj, Brașov și București Nord.

Printre clienții cu care se mândrește firma Consilier Construct se numără, pe lângă importante companii internaționale, Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului, Ministerul Integrării Europene, Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România și primăriile celor mai mari municipii din țară.

„Nu înțeleg de unde această risipă și incompetență când este vorba de banul public”

Deși aleșii locali au beneficiat de o scutire a cheltuielilor cu studiile de fezabilitate și proiectare, iar asta cu costul reîncadrării la nivelul de simplu beneficiar, fără putere de decizie în alegerea proiectantului, au existat reclamații referitoare la quantumul ridicat al sumelor destinate proiectării. În cazul proiectului de la Sângeorz-Băi, statul român a plătit prestatorului de servicii, firmei Consilier Construct, peste 545.000 de lei pentru revizuirea studiului de fezabilitate și elaborarea proiectului tehnic, față de 150.000 de lei, cât a costat studiul de fezabilitate realizat de autoritatea locală pentru Phare 2003. Primarul nu se declară deranjat de această sumă, atâta vreme cât nu trebuie alocată din bugetul local.

Pe de altă parte, un proiect din aceeași categorie și refăcut tot de firma Consilier Construct a stârnit discuții aprinse în altă zonă din țară, potrivit unui proces verbal din septembrie 2007 a unei ședințe a Consiliului Județean Ialomița. Quantumul investiției și valoarea studiilor de fezabilitate pentru „Dezvoltare și modernizare Parc de Afaceri în municipiul Urziceni” au stârnit indignarea unor consilieri județeni, care reclamau: „Nu înțeleg de unde această risipă și această incompetență atunci când este vorba de banul public”! În replică, președintele CJ a argumenta că nu instituția pe care o conduce a evaluat competența societății Consilier Construct, ci Ministerul Dezvoltării. Proiectul a fost votat, cu majoritate de voturi, pe considerentul că marea parte a banilor vin de la bugetul de stat, iar chiria va fi în cele din urma încasată de autoritățile locale.

ISPA Brăila, implementare în stil italian

Brăila este la un pas de a returna zeci de milioane de euro în cazul în care banii alocați de Uniunea Europeană pentru construcția stației de epurare nu vor fi folosiți până la sfârșitul anului. Autoritățile locale nu au luat în calcul un program de reducere a efectelor, dacă se va ajunge într-o astfel de situație, pentru că încă își pun speranțe în constructori, că aceștia să cheltuie în 3 luni cam cât ar fi trebuit cheltuit în 2 ani.

Autor: Oana Popoiu

“Rămânem datori pe viața comunității europene dacă vom fi nevoiți să returnăm acești bani”, spune viceprimarul Stănel Necula atunci când se gândește la posibilitatea ca UE să ceară înapoi toți banii oferți ca împrumut nerambursabil prin programul ISPA.

Stația de epurare a apelor uzate (SEAU) a municipiului, al cărei cost se ridică la aproape 50 de milioane de euro, ar fi trebuit pusă în funcțiune la sfârșitul anului 2008, însă lucrarea nu a fost finalizată nici până în prezent. Construcția obiectivului a fost întârziată deoarece câștigătorul primei licitații, “Termomeccanica Ecologia SpA” – Italia, a pus doar un panou în cei patru ani de contract, lucru ce a dus la anularea contractului. După această nereușită, beneficiarul stației de epurare, respectiv Compania de Utilități Publice (CUP) «Dunărea» Brăila, a fost nevoit să scoată din nou lucrarea la licitație, încredințând-o consorțiului turco-german «Sistem Yapi – Passavant Roedinger». Lucrările au început în forță în februarie 2009, dar s-au blocat câteva luni mai târziu din cauza problemelor financiare pe care a început să le aibă firma turcească, pe fondul crizei economice mondiale.

Potrivit unei raportări din august 2010, de la data începerii lucrărilor se scursese 68% din timpul prevăzut în contract (17 luni din totalul de 25), perioadă în care era planificat un progres de 72,90%. Practic, însă, se realizase doar 14,23%. Pentru a se depăși acest moment s-a venit cu ideea de a se schimba liderul în consorțiu, noul lider urmând să fie “Passavant Roedinger», cu toate responsabilitățile și consecințele aferente. Nemții vor avea însă o responsabilitate foarte mare să finalizeze proiectul într-un timp atât de scurt, fiind necesar să cheltuie 20 milioane de euro în trei luni, pentru a folosi fondurile ISPA până la sfârșitul anului. La momentul raportării, progresul financiar realizat era de 17,86%, înregistrându-se întârzieri de 66,24%. Schimbarea liderului în consorțiu a fost propusă de autoritățile locale în urmă cu jumătate de an, dar pentru că “Sistem Yapi” a refuzat s-a ajuns în situația de a se număra acum fiecare zi rămasă din contract.

“Proiectul SEAU este într-o situație foarte gravă din cauza companiei turcești deoarece, în ultima perioadă, părțile au fost implicate mai mult în întâlniri decât în obținerea de progres în șantier. Necesitatea investiției este certă, însă istoricul procedurilor a fost unul foarte anevoios. Proiectul a stat în chinurile faceri mult timp, fapt pentru care de aici au apărut și problemele. Am rămas blocați pe termen final de execuție 2010, deși un termen nescris în care mai putem lucra câte ceva este și 2011, pentru punerea în funcțiune și verificări. Concret, suntem în situația în care vrem să cheltuim banii europeni în 2010, restul putând să-i cheltuim în prima parte a anului viitor. Asta ar fi șansa proiectului de la Brăila”, a explicat viceprimarul Stanel Necula.

În iunie 2010, „Sistem Yapi” a intrat în insolvență, iar o lună mai târziu societatea a prezentat un plan financiar de preluare a activelor firmei de către o altă companie. Autoritățile locale spun că, din cauza falimentului “Sistem Yapi” s-au înregistrat întârzieri de aproximativ nouă luni. La momentul negocierii schimbării liderului s-au luat în discuție inclusiv partenerii de afaceri ai turcilor precum și debitele firmei, ce au fost estimate la 1,7 milioane de dolari. *“În opinia noastră, Sistem Yapi ar trebui să rămână doar cu cei 10 milioane de euro încasați, asocierea rămânând de decor. Dar întrucât proiectarea a fost a lor, trebuie să fie responsabili. A fost luată în calcul și eventualitatea de a nu se ajunge la o înțelegere cu firma turcească, situație în care am fi fost puși în situația de a reliza contractul, având ca o alternativă de finanțare a construcției stației de epurare POS-ul de Mediu”, a precizat Stanel Necula.*

Sursa citată a adăugat că proiectul de la Brăila este cel mai întârziat dintre toate stațiile de epurare la care “Sistem Yapi” lucrează în prezent. De exemplu, la Sibiu turcii mai au de realizat 5% din contract, având de cheltuit 2-3 milioane de euro, în timp ce la Brăila mai sunt de cheltuit aproximativ 40 milioane de euro. Din aceștia, 20 milioane de euro sunt bani rămași neutilizați de la UE. Practic, scăzând cele 10 milioane euro ce reprezintă echipamentele și automatizarea de la “Passavant Roedinger», mai rămân de cheltuit în jur de 10 milioane de euro, ceea ce înseamnă aproximativ 4 milioane în fiecare lună. Dacă aceste obiective nu vor fi atinse, autoritățile vor trebui să dea înapoi toți banii alocați atât pentru stația de epurare, cât și pentru celelalte două obiective aprobate pentru finanțare prin programul ISPA (finalizarea canalului colector și extinderea rețelei de canalizare) deși acestea au fost finalizate. Autoritățile brăilene nici nu vor să se gândească la acest lucru dar spun că, în eventualitatea în care se va ajunge aici, se vor îndrepta, la rândul lor, către cine a întârziat proiectul, pentru a recupera acești bani.

După lungi tratative purtate între cele două firme partenere, pe 26 august 2010 s-a semnat și actul adițional prin care nemții au trecut în fruntea consorțiului, lucru ce le dă speranțe autorităților că Brăila va avea totuși o stație de epurare. *„Condițiile contractuale nu au fost modificate și sunt deja semne că „Passavant Roedinger» și-a intrat în atribuții pentru că, de câteva zile, au fost reluate lucrările. În plus, forța de muncă a fost suplimentată cu aproape 100 persoane, urmând ca în perioada următoare să mai sosească încă 300. În paralel se derulează negocieri și cu alți constructori, pentru executarea celorlalte obiective adiacente stației. Am primit asigurări că începând cu data de 1 octombrie se vor afla în execuție, în paralel, toate obiectivele din contract. Acest lucru ne dă speranța că va fi consumată, pe lucrări real executate, întreaga sumă eligibilă din Memorandumul de finanțare, urmând ca lucrările rămase de executat și efectuarea probelor tehnologice pentru atingerea parametrilor proiectați să aibă loc în anul 2011”, a precizat Mihai Chiriță, directorul CUP «Dunărea» Brăila.*

Proiectul construcției stației de epurare a dat semne de slăbiciune încă de la început, după ce “Termomeccanica Ecologia SpA” – Italia a câștigat licitația spunând că poate face lucrarea la un preț foarte mic: 19 milioane de euro, față de aproape 50 de milioane pentru cât se contruiește acum. Italienii au luat avansul, de 1,9 milioane de euro și, după patru ani în care nu au executat niciun fel de lucrări, autoritățile au fost puse în situația de a cere Oficiului de Plăți și Contractare Phare (OPCP) rezilierea contractului. *„Mai bine de un an și jumătate, la fiecare întâlnire, ne spuneau să stăm liniștiți pentru că lucrează la proiectare. Le-am cerut să ne arate ceva, și când am văzut că tot nu vin cu nimic, am propus OPCP rezilierea contractului”, a explicat Mihai Chiriță.*

“Termomeccanica Ecologia SpA” a inițiat apoi procedura de arbitraj, solicitând ca rezilierea contractului să fie declarată nulă. Curtea de Arbitraj a decis ca societății să-i fie rambursată contravaloarea lucrărilor

efectuate până la data rezilierii, ce se ridică la 4 milioane de euro, executarea hotărârii fiind însă suspendată până la soluționarea irevocabilă a acțiunii în amânare.

ISPA – multe țări, multe întârzieri

România nu este singura țară care înregistrează întârzieri în implementarea proiectelor ISPA, ce a fost un instrument de asistență în vederea pregătirii aderării la Uniunea Europeană (UE) a țărilor din Europa Centrală și de Est. Obiectivele sale erau să sprijine țările candidate în aplicarea standardelor de mediu ale UE, precum și să extindă și să conecteze rețelele de transport proprii cu cele transeuropene. De asemenea, a reprezentat o etapă de pregătire a candidaților pentru a înțelege politica fondurilor europene după aderare, experiență ce a fost un ajutor în implementarea marilor proiecte de infrastructură. Potrivit unui raport al «Court of Auditors» din Luxembourg, adoptat în decembrie 2008, proiectele aprobate pentru finanțare nu au fost implementate conform planului, înregistrându-se întârzieri semnificative și modificări considerabile în bugete.

ISPA a funcționat în perioada 2000 - 2006, majoritatea beneficiarilor devenind membrii UE în mai 2004. La data de 31 decembrie 2007 erau finalizate rapoartele finale ale 279 proiecte de infrastructură, motiv pentru care Curtea de Audit a putut face doar o evaluare preliminară a performanțelor și reușitelor proiectelor. Analiza s-a făcut pe un eșantion de 32 de proiecte aprobate între anii 2000 - 2003 (16 pe mediu și tot atâtea pe transport) din șase țări beneficiare. Dintre acestea, 16 proiecte au fost vizitate la fața locului în Republica Cehă, Polonia, Letonia și România. Restul au făcut subiectul unei analize de la distanță, proiectele fiind aprobate tot în țările de mai sus, plus în Ungaria și Bulgaria. Cele 32 de proiecte luate în discuție urmau să fie finalizate între anii 2004 - 2006, conform planificării inițiale. Dintre acestea, la momentul analizei, doar cinci fuseseră finalizate până la data stabilită inițial (două în Republica Cehă și trei în Letonia), alte 24, reprezentând 75% din total, înregistrând întârzieri. În ceea ce privește cele 27 de proiecte nefinalizate, în cazul lor data limită a fost prelungită, având șanse să fie finalizate dacă vor fi derulate conform planificării. Întârzierile variază de la 2 la 5 ani în Polonia, de la 4 - 4,5 ani (Bulgaria), 2 - 4,8 ani (România), 1,5 ani (Ungaria) și de la 1 la 3 ani în Letonia. În Republica Cehă nu au fost înregistrate întârzieri majore. În domeniul mediului, durata medie programată pentru implementarea proiectelor a fost de 5 ani, în timp ce în transport, de 4,2 ani. Potrivit studiului, întârzierea medie a fost de 2,5 ani în ambele sectoare.

În proiectele analizate, Curtea a găsit mai multe motive ce au dus la întârzieri. În Letonia, de exemplu, într-un proiect de modernizare a rețelelor de apă potabilă, de la semnarea memorandumului de finanțare și până la deschiderea procedurii de licitație au trecut trei ani. În Polonia, într-un proiect pentru tratarea apelor uzate, construcția a avut o întârziere de aproape un an numai în faza de licitație.

Analiza reliefează că principalele motive ce duc la nerespectarea termenelor de implementare a proiectelor sunt legate, pe de o parte, de durata procedurilor – birocrație, și, de cealaltă parte, de planificare. În 18 din cele 32 de proiecte analizate, bugetele inițiale nu au fost respectate. În șase cazuri, costurile au fost mărite, în timp ce în restul acestea au scăzut. În situațiile în care costurile au crescut și ISPA nu a pus la dispoziție resurse suplimentare, beneficiarii au fost nevoiți să finanțeze costurile suplimentare din resurse proprii.

La centrele transfrontaliere Zătun și Vlădești. Șapte ani de secrete pe bani europeni

După ce au înghițit 844.000 euro din fondurile europene și din bugetul județean, fostele vile de protocol de la Vlădești și Zătun, moștenite de CJ Galați de la PCR, sunt încă departe de a-și găsi destinul transfrontalier hărăzit prin proiectele întocmite în cadrul Programului de Vecinătate România - R.Moldova 2004 - 2006 (Phare CBC 2005).

Autor: Ovidiu Amălinei

Vila de la Zătun ar trebui să fie un „Centru integrat de promovare și dezvoltare economică transfrontalieră” (475.000 euro investiți), în timp ce vila de la Vlădești ar trebui să fie un „Centru transfrontalier de protecția mediului” (368.970 euro). Din păcate, la un an de la inaugurare, cele două centre transfrontaliere au rămas, de facto, ceea ce au fost și până acum: două locații în circuitul închis al CJ Galați. Mai mult, se ridică serioase întrebări asupra modului în care atât sumele provenind din fonduri europene, cât și banii de la bugetul județean au fost gestionați în aceste două proiecte.

La Zătun, extindere pentru nimic

Spre Zătun, pe șoseaua ce leagă Galațiul de Giurgiulești, nici un indicator nu dă de înțeles că prin zonă s-ar afla vreun centru de afaceri. Dacă întrebi, în schimb, de vila de protocol a CJ Galați, pescarii rătăciți pe malul canalului Călugăruț te vor îndruma mai departe, pe digul de la Dunăre și apoi „prima la stânga, în livadă, lângă amenajarea piscicolă”. Ascunsă acum în spatele unor porți masive de fier forjat, vila nu mai seamănă cu cea din vremurile de tristă amintire. Grație finanțării europene, vila a mai crescut cu un etaj și a fost modernizată.

La fața locului, deși ne-am fi așteptat să dăm peste personalul calificat menit să ne ghideze în afacerile

transfrontaliere, nu dăm decât peste un nene în pantaloni scurți, secondat de o persoană cu echipament așisderea. Cei doi par foarte mirați de prezența noastră. „Centrul, care centru?! Aaa, centrul! Păi, în ce problemă sunteți?”, ne ia la întrebări nenea în pantaloni scurți, Domnia sa este Traian Vasiliu și administrează vila. Când întrebăm de afacerile transfrontaliere, nea Traian răspunde dezarmant: „Nu știu, dom’le, eu îngrijesc pe aici, tund iarba. Aici sunt birourile, se ocupă doamna directoare. Este și personal permanent, dar astăzi nu este. Dacă funcționează sau nu centrul? Lucrează când sunt simpozioane și fetele de la DDR (Direcția de Dezvoltare Regională – n.r.). Program? Nu știu, dom’le, nu sunt șeful lor. Eu sunt cu grădina, cu udatul. În rest, la CJ, la domnul președinte Eugen Chebac...”

După proiect, vila are în noua structură vreo 10-12 birouri ce seamănă mai degrabă a camere de hotel: canapea, birou, televizor (fie el și fără antenă), grupuri sanitare din care nu lipsesc dușurile. Dacă la asta adăugăm amenajările peisagistice și terenul de tenis cu nocturnă, centrul transfrontalier seamănă mai degrabă cu un proiect mai vechi ce viza transformarea vilei de protocol cu circuit închis în Bază de agrement pentru toți cetățenii. Fie ei transfrontalieri sau nu.

La Vlădești, omul care udă iarba

La Vlădești, liniște și pace. Trecem pe lângă panoul pe care scrie „Centrul transfrontalier de protecția mediului” și intrăm în curtea largă fără să ne oprească nimeni. Pustiu. Și aici, termopane, la propriu, cât casa! Pe o parte balta de pescuit, de cealaltă o peluză frumos îngrijită în mijlocul căreia tronează o fântână arteziană cu lei și amorași. Ne uităm pe un geam al vilei: birouri după modelul Zătun. Dar taman când să ne pierdem speranța că putem vorbi cu cineva, în fața centrului oprește o mașină din care coboară un domn. E cineva de la ADPP Galați. A venit să ude iarba. Domnul cu pricina reușește, totuși, să-l sune, la rugămintea noastră, pe administratorul centrului. Nea Gabi, administratorul, la rândul lui a sunat-o pe tanti Ionica, aflată în pauză de masă, să vină repede la centru. „Mergeți la consiliu și vorbiți cu domnul președinte, ne ia scurt tanti Ionica, vizibil indispusă de prezența noastră. Dacă au fost activități? Nu au fost activități. Nu a fost permis accesul. N-am voie să vă dau voie. Deocamdată nu-i dat în funcțiune. Deci nu vine nimeni”.

Transparență cu răspundere limitată

La CJ Galați suntem îndrumați la doamna Camelia Epure, infoofițer în cadrul Centrului Europe Direct. Aceasta precizează din start că nu știe prea multe despre Vlădești. Pe moment ne-am mulțumi și cu ceva informații legate de centrul de la Zătun. „Spațiul a fost pus la dispoziția celor care au vrut să organizeze evenimente acolo. Deocamdată în această perioadă de timp ne-am ocupat de promovarea centrului. Activități cu Camera de Comerț și ședințele comisiilor de specialitate ale euroregiunii. Centrul a fost prins pe anumite rețele specializate care cuprind și alte centre similare din țară și a fost promovat pe linia asta”, ne declară infoofițerul. Când întrebăm câți oameni de afaceri s-au adresat centrului, ce servicii oferă centrul, dacă au fost sau nu angajați oameni pentru a le deservi, doamna Epure devine mai puțin comunicativă. Suntem trimiși la plimbare și îndrumați să depunem o cerere scrisă.

Cerere de informații

În cererile înregistrate cu nr.11.025/22.06.2010 și, respectiv, nr.11.026/22.06.2010, am solicitat să ni se comunice pentru fiecare centru transfrontalier care a fost valoarea proiectului, ce contracte au fost încheiate în cadrul acestora și care sunt obiectivele urmărite. Din păcate, răspunsurile primite sub semnătura președintelui CJ Galați, Eugen Chebac, ridică noi semne de întrebare asupra modului în care s-au derulat aceste proiecte și a modului în care sunt gestionați banii publici, fie ei provenind din fonduri europene sau din bugetul local.

CJ Galați susține că „**toată documentația proiectului este confidențială pentru o perioadă de cel puțin șapte ani de la executarea plății finale**”. În susținerea acestei afirmații se citează (în limba engleză), Art.5 Confidențialitatea din regulamentul european ce stă la baza acordării finanțărilor nerambursabile. În traducere, articolul respectiv stipulează că „Autoritatea Contractantă și Beneficiarul se obligă să **păstreze confidențialitatea oricărui document, informație sau alt material comunicat în mod confidențial** pe o

perioadă de cel puțin șapte ani de la data plății finale”. Ceea ce înseamnă cu totul altceva decât ce pretinde conducerea CJ Galați. De exemplu, o licitație trebuie să se desfășoare în condiții de confidențialitate, însă rezultatul acesteia ar trebui să fie public. De altfel, în răspunsul CJ Galați se arată că „pentru lucrările specifice proiectului s-a aplicat procedura de *licitație deschisă*, prin Sistemul Electronic al Achizițiilor Publice – SEAP”. Paradoxal, rezultatele unor licitații pe SEAP sunt introduse de CJ Galați în categoria „informațiilor confidențiale”.

Pentru mai multă claritate, am adresat o cerere similară de informații către Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului,. Nu mică ne-a fost surpriza când MDRT a dat un răspuns aproape identic cu cel de la CJ Galați. Mai mult, ni s-a răspuns și că datele privind obligațiile ce revin CJ Galați în perioada de implementare și contractele încheiate în cadrul proiectelor „nu se încadrează în categoria informațiilor de interes public”. Sistemul aplicat de cele două instituții nu face decât să ridice semne de întrebare asupra transparenței și integrității acestor instituții publice în relația cu legea 544/2001.

Socoteli încrucișate

Un alt motiv de suspiciune este generat și de răspunsurile primite din partea CJ Galați și MDRT cu privire la valoarea celor două proiecte. Astfel, în cazul centrului de la Zătun, CJ Galați susține că bugetul total al proiectului ar fi fost de 474.999,55 euro, din care finanțarea europeană nerambursabilă a fost de 419.999,55 euro, iar contribuția CJ Galați atât la cheltuielile eligibile cât și la cele neeligibile a fost de 55.000 euro. Numai că, potrivit datelor furnizate de Ministerul Dezvoltării, grantul acordat ar fi fost de doar 339.024,3 euro (88,42 la sută din cheltuielile eligibile). Astfel, confruntând seturile de date rezultă că CJ Galați a contribuit, de fapt, la proiectul de la Zătun cu 135.975,25 euro, (atât cheltuieli eligibile, cât și cheltuieli neeligibile) și nu de 55.000 euro cât se susține.

În mod asemănător stau lucrurile și în cazul proiectului de la Vlădești. Inclusiv pe site-ul CJ Galați se spune că bugetul proiectului a fost de 368.970 euro, din care 332.000 euro finanțare nerambursabilă și 36.970 euro au reprezentat contribuția de la județ. Ministerul Dezvoltării ne răspunde în schimb că valoarea grantului acordat a fost de 217.203,6 euro (89,98 la sută din costurile totale eligibile). Altfel spus, în cazul centrului de la Vlădești, cofinanțarea CJ Galați a fost de 151,766,4 euro, cu mult peste valoarea declarată oficial.

Trăgând line, valoarea totală a celor două proiecte a fost de 843.969,55 euro, din care partea de cofinanțare a CJ Galați a fost de 287.741,65 euro, cu fix 195.771,65 euro mai mare decât cea declarată oficial de autoritățile județene. Mai mult, dacă scădem din valoarea a cofinanțării contribuția totală a CJ Galați pe **cheltuieli eligibile (68.625,8 euro)** ajungem la concluzia că autoritățile județene și-au asumat **cheltuieli neeligibile de nu mai puțin de 219.115,85 euro**. Adică aproape un sfert din valoarea totală a celor două proiecte.

Avem niște centre, ce facem cu ele?

CJ Galați este extrem de evaziv și în ce privește menirea celor două centre transfrontaliere. Deși am solicitat „prezentarea în mod explicit a obiectivelor finale, obligațiile ce revin CJ Galați în perioada de implementare, așa cum sunt ele specificate în cadrul proiectului”, răspunsul a fost cât se poate de general. În cazul Centrului economic transfrontalier de la Zătun, de exemplu, deși se vorbește de „un pachet integrat de servicii” destinate agenților economici, nimeni nu a explicat, concret, în ce constă. Am identificat, totuși, ca parte a „pachetului de servicii” un site (www.cipdet.ro), realizat în cadrul proiectului. Site-ul, de un nivel mediu nu conține decât o serie de pseudo-studii despre „mediul economic din Galați și Cahul” care abundă informațiile cu caracter pe cât de general, pe atât de inutil, de genul „apele curgătoare din județul Galați se încadrează în tipul de regim continental accentuat, specific dealurilor și podișului Moldovei”.

Deocamdată, ca activități legate de centrul de la Zătun, în afară de conferința de inaugurare (25 august 2009), CJ Galați nu se poate lăuda decât cu o ședință a Comisiei de Dezvoltare Regională și Cooperare Transfrontalieră a Euroregiunii „Dunărea de Jos” și a Asociației de Cooperare Transfrontalieră „Euroregiunea Dunărea de Jos” (21 aprilie) și întâlnirile periodice de pregătire a comisiilor de specialitate cu tematică economică ale Euroregiunii. Dar chiar și aici, în ce privește ședințele euroregionale din aprilie, după cum

reiese chiar din comunicatele oficiale ale CJ Galați, acestea s-au ținut în locații din Galați (Palatul Navigației, Muzeul de Științele Naturii) și nu la Centrul de la Zătun. Cât privește întâlnirile periodice, nu există nici măcar o singură informare a Centrului Europe Direct sau vreun comunicat de presă al CJ Galați care să ateste că ele au avut loc vreodată.

Un mediu încins de ședințe

În privința Centrului de la Vlădești, potrivit CJ Galați, „obiectivul general al proiectului, așa cum a fost formulat în cadrul cererii de finanțare, a vizat îmbunătățirea managementului comun și a infrastructurii de susținere privind protecția transfrontalieră a mediului la granița dintre România și R.Moldova. Obiectivul specific este crearea și dotarea la nivel european a Centrului transfrontalier de protecție a mediului în comuna Vlădești, județul Galați, într-o perioadă de 15 luni”. În ce privește acțiunile organizate până acum, deși la fața locului personalul administrativ ne-a spus „că nu vine nimeni”, în răspunsul CJ Galați se spune că ar fi fost, totuși, niște „întâlniri ale membrilor echipei de proiect” în care s-au dezbătut „teme vizând protecția mediului”. Întâlnirile „echipei de proiect” au avut, într-adevăr, ecou în rândurile oamenilor care locuiesc peste drum de Centrul transfrontalier, aceștia confirmând că dezbaterile au fost foarte încinse, atât doar că tematica a fost alta decât cea declarată de CJ Galați. „Vin de pe la instituții, când au chefuri. Mai ales în weekend, unii mai rămân și peste noapte. Centrul nu funcționează cu ce scrie pe tablă, da’ vin, fac botezuri, cumetrii, chestii de astea. Mai vin cu șalupa trasă la jeep, mai trag cu armele după pelicani...”, ne zice Doru Cornel. Și la centrul de mediu, la fel ca la Zătun, este teren de tenis cu nocturnă. Seara, lumina pornește automat stârnind invidiile sătenilor care stau pe ulițele mai prost luminate.

La rândul său, primarul din Vlădești, Eracli Drujescu, e destul de dezamăgit de centrul transfrontalier din comună. „Acești bani ar fi trebuit să-i ia comunitatea locală. Cu ce ajută comuna? Cu nimic. Au angajat oameni din Măstăcani, nici măcar un loc, două de muncă n-au făcut aici. Vin cu mașina de la Galați ca să ude floril” Secretarul primăriei, Teodor Gheonea, sintetizează hâtru situația: „prin 72, locului acela i-au spus Cabana Lebăda - a apărut și în ziare. Veneau mulți turiști să vadă minunea și nu-i primea nimeni. A fost o gogoriță cu Cabana „Lebăda”, că numai ăia de la partid intrau. Iar acum, la fel. S-au băgat niște bani acolo, dar pentru cine?”

Nu știm dacă situația se va schimba, însă CJ Galați ne-a asigurat că, „pe viitor se urmărește organizarea în cadrul Centrului a unor seminarii și conferințe în domeniul protecției naturii, evenimente ce vor fi mediatizate și în presa locală”.

Licitații cu cântec

Deocamdată, singurii beneficiari cerți ai centrelor transfrontaliere de la Zătun și Vlădești sunt firmele care au încheiat contracte în cadrul celor două proiecte. În baza de date a SEAP, prin anunțul de atribuire nr.44795/7.10.2008, firma Romprint 99 SRL Galați figurează drept câștigătoarea licitației ce a avut drept obiect lucrările de construcții la imobilul de la Vlădești. Firma a mai avut doi competitori, dar a reuși să vină cu o ofertă fără concurență. Astfel, dacă CJ Galați estima o valoare a lucrărilor de 1.033.866,31 lei, firma Romprint 99 SRL a venit cu o ofertă de numai 799.898 lei, deci autoritățile contractante au făcut, teoretic, o economie de 233.968,31 lei. Numai că, atât timp cât CJ Galați refuză să prezinte public datele privind acest contract, nu știm dacă el nu a fost însoțit ulterior de acte adiționale care să ducă la creșterea lucrărilor de execuție.

În ce privește centrul de la Zătun, licitația ridică semne de întrebare chiar mai serioase. Potrivit anunțului de atribuire cu nr.54399/8.12.2008, CJ Galați a încredințat contractul de execuție a lucrărilor de construcții în urma unei licitații la care a participat o singură firmă. Este vorba de Tancred SRL, ce a câștigat, cu o ofertă de 1.250.574,72 lei. Ofertanții au dat dovadă și de o intuiție formidabilă, venind cu un preț mai mic doar cu 10.000 lei față de valoarea lucrărilor estimată de CJ Galați înainte de începerea licitației. Nu-i pentru prima dată când Tancred SRL dă dovadă de o asemenea intuiție, ea având în palmares executarea unor lucrări publice de ordinul a zeci de milioane de euro. E suficient să amintim aici că, potrivit datelor publicate pe SEAP, Tancred și-a adjudecat, numai în perioada 2007 – 2009, 37 din contractele atribuite de CJ Galați pe

infrastructură, valoarea acestora fiind de 8,2 milioane euro. Lor li se adaugă un contract câștigat de Tancred în asociere cu o altă societate agreată de autorități, Vega 93, în valoare de 9,6 milioane euro.

Toate datele prezentate până acum ne îndreptățesc să credem că se cuvine o analiză mai aprofundată asupra modului în care CJ Galați a gestionate proiectele centrelor transfrontaliere de la Zătun și Vlădești. Din păcate, autoritățile județene gălățene invocă „clauze de confidențialitate” care, în fapt, sunt mai mult decât îndoielnice. În ce ne privește, nu suntem dispuși să așteptăm șapte ani, până când CJ Galați va fi eventual disponibil la a da răspunsuri transparente la cererile de informații. Considerând că răspunsul vag și incomplet dat de CJ Galați reprezintă un refuz de aplicare a Legii 544/2001 ne-am adresat instanței de judecată, solicitând obligarea instituției gălățene la furnizarea informațiilor. Dosarul, înregistrat la Tribunalul Galați cu nr.6587/121/2010, a primit, „în regim de urgență”, drept termen data de 5 octombrie! Dar ce mai contează câteva luni în fața celor șapte de ani de confidențialitate invocați de CJ Galați?

Două minciuni la Centrul Expozițional care au păcălit UE

Centrul Expozițional Moldova (CEM) este un proiect încă nefinalizat, dar deja învechit și care nu mai entuziasmează pe nimeni. Ideea proiectului s-a născut prin 2002 și a prins cheag pe hârtie un an mai târziu. Miza era intrarea pe o finanțare europeană în programul PHARE 2004 – 2006. A urmat traseul obișnuit al proiectelor importante la Iași: până la punerea la punct a documentației și demararea proiectului au mai trecut patru ani. Pe 11 septembrie 2007 autoritățile ieșene respirau ușurate că Ministerul, condus pe atunci de Laszlo Borbely, a semnat contractul cu firma care urma să construiască CEM în 540 de zile.

Autor: Ovidiu Mihăiuc

Pregătirea parteneriatelor

Un set întreg de instituții și-au dat mâna să ridice clădirea CEM: Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului (autoritatea de management), Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Est (ADRNE) (organism intermediar), Consiliul Județean Iași (beneficiar) și Primăria Municipiului Iași (beneficiar/partener). Instituțiile au apelat la firme: Ove-Arup Ltd. a întocmit studiul de fezabilitate. Asociația dintre Nova Construct Iași și Conest Iași a încheiat contractul pentru ridicarea clădirii, iar firma Eptisa Internacional Grupo EP a fost contractată pentru a îndeplini calitatea de inginer (supervisor, diriginte de șantier). Urmărirea și implementarea proiectului se face de către ADRNE prin alte două organisme: Comitetul Local de Coordonare (CLC) care ghidează Unitatea de Implementare a Proiectului (UIP). Planurile de arhitectură au fost întocmite de societatea Arhitect Grup, structura a fost proiectată de firma Icar SRL, iar planurile pentru realizarea instalațiilor au fost elaborate de Expert Grup, toate din județul Iași. Habitat Proiect Iași a fost subcontractat pentru efectuarea de proiecte tehnice.

Pregătirea bugetelor

În linii mari, CEM este un proiect e de de 8.391.726,29 de euro care presupune construirea unui spațiu pentru târguri și expoziții. Fondurile europene nerambursabile sunt de 5 milioane de euro (circa 60% din valoarea totală). Bugetul central co-finanțează proiectul cu aproximativ 20% din valoare (mai exact, 1.666,666,67 euro), iar bugetul local (al CJ și al CL, aflate în asocieri) suportă restul de circa 20% din valoarea proiectului, în sumă de 1.725.059,62 euro. În plus, beneficiarul local urma să acopere „costurile neeligibile destinate UIP, taxelor, publicității proiectului etc” pe care Direcția de Integrare Europeană, Dezvoltare și Comunicare din cadrul CJ le-a estimat în noiembrie 2007 la 730.971 euro. (Sumele prezentate nu conțin TVA).

...și a calendarelor

Ministerul a organizat licitația pentru atribuirea lucrărilor în perioada 16 octombrie – 24 noiembrie 2006. Licitatia s-a reluat anul următor între 14 iunie și 30 iulie și pe 11 septembrie 2007 s-a încheiat contractul cu câștigătoarea licitației, Asociația formată din firmele Nova Construct Iași și Conest Iași. Cu o precizie nemțească, oferta financiară a câștigătorului s-a suprapus până la ultimul eurocent pe suma eligibilă a proiectului: 8.391.726,29 de euro. Un articol precizează că executantul trebuie să finalizeze lucrarea în 18 luni de la data semnării contractului. Adică pe 11 martie 2009 clădirea trebuia dată în folosință.

Construcție în orb, fără proiect tehnic

După cum se poate lesne observa, din prezentarea sumară lipsește numele firmei care a făcut proiectul tehnic al construcției. „Cu Centrul Expozițional Moldova avem o mulțime de probleme deoarece acest proiect a fost aprobat de Guvern fără proiect. Așa ceva nu am mai văzut! Acum ne rugăm de proiectant să facă câte o bucățică și noi construim după ei”, a declarat Constantin Simirad de la prezidiul ședinței Consiliului Județean Iași din 22 ianuarie 2009. Același președinte al CJ Iași arăta una din cauzele întârzierilor de pe șantierul CEM în ședința din 29 iulie 2009. „Datorită faptului că a fost aprobat de Minister fără proiect, proiectantul face câte o bucățică și constructorul după el (...) Vreau să vă atrag atenția asupra acestor anomalii, că un proiect s-a aprobat fără un proiect de execuție (...) Ministerul știe, pentru că el a făcut gafa”.

Situația cu demararea construcției orbește, fără proiect tehnic, este cunoscută și în Consiliul Local Iași. Procesele verbale de ședințe consemnează dezbaterile locale care arunca responsabilitatea la Minister. „Cum a pornit acest proiect pe fonduri PHARE, s-au grăbit toți și au început studiul de fezabilitate fără documentație ș.a.m.d.”, explică primarul Gheorghe Nichita consilierilor locali în ședința CL din 30 ianuarie 2009. Sorin Ionescu, consilier local din partea PDL întărea imaginea unui proiect început anapoda: „Nu contrazic faptul că nu s-ar fi efectuat studiul geo, sunt greșeli majore de pornire la întocmirea documentației de finanțare dacă nu au făcut studiul geo și nu au văzut ce au sub clădire, eu cred că este un lanț de slăbiciuni”.

Într-adevăr, un lanț de slăbiciuni. Lipsa proiectului tehnic a antrenat creșteri de costuri și prelungiri ale termenului de execuție.

Pentru a risipi din enigma unui proiect cu finanțare europeană care este aprobat fără proiectul tehnic pentru construcție, fostul președinte al CJ Iași, Lucian Flaișer explica acest lucru la două săptămâni după ce se încheiasse licitația de la București (desfășurată în perioada 14 iunie – 30 iulie 2007). „În Ghidul Finanțatorului era un punct care spunea așa <se punctează proiectul tehnic>. Cum să punctezi proiectul tehnic la un proiect european de 30 milioane de euro? La această sumă nici nu îndrăznești să faci proiectul tehnic dacă nu este aprobat. Pentru a face proiectul tehnic, trebuie să ai buget, pe care nu-l poți face înainte de a ști că a fost aprobat proiectul. Nimeni nu aprobă sume foarte mari în speranța că va fi aprobat proiectul”.

Ministerul nu crede în lamentațiile autorităților ieșene. „Proiectul a fost avizat și contractat cu proiect tehnic. Problemele în implementare au apărut din cauza lipsei detaliilor de execuție, întocmirea acestora fiind atribuția constructorului, nu a Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului. Constructorul a angajat un proiectant care a transmis aceste detalii cu întârziere și pe bucăți”, se arată într-un răspuns primit de la MDRT. Adevărat este că MDRT nu a mai răspuns și la solicitările de se indica un act oficial care să le susțină poziția.

Comunicarea dintre insituții pare să fi fost, totuși, scurtcircuitată, pentru că primarul și consilierii vorbeau în anul 2008 despre lipsa unui studiu geotehnic. Documentația proiectului arată că acest studiu s-a făcut în anul 2004 (Proiect nr. 15158/2004 Faza SF, întocmit de inginerul Gheorghe Ulinici). O hotărâre a CJ din 22 aprilie 2004 decide alocarea banilor pentru documentația tehnico-economică necesară CEM, dar pe lista documentelor nu figurează și proiectul tehnic.

Cresc cheltuielile neprevăzute

Viciul din documentație lasă urme în timpul de execuție și în bugetele locale. Absența unui proiect tehnic a antrenat solicitările constructorului de a prelungi termenul de execuție și, stratagema clasică, solicitarea de cheltuieli suplimentare. Pe 22 ianuarie 2009 CJ Iași emitea o hotărâre prin care aproba prima solicitare de majorare a cheltuielilor neeligibile: 548.751,85 euro, rezultate din remăsurarea lucrărilor executate într-un stil caracterizat de improvizație. (Suma majorată s-a remajorat trei luni mai târziu cu alți 30.000 de euro).

În ședința CL din aceeași lună, directorul tehnic al municipalității Mihai Chirica explica în plen că „motivele care au determinat creșterea valorii pe unele lucrări pe cele patru corpuri de clădire sunt de ordin geotehnic datorită faptului ca această investiție s-a făcut pe umplutură. Volumele de pământ care au fost necesare a fi excavate și relocalate a fost mult mai mari decât cele prevăzute inițial și ca urmare și volumele de beton”. În aprilie 2009 (trecuseră deja cele 18 luni din contract în care trebuia ridicată construcția) se aproba solicitarea SC Eptisa Internacional Grupo EP de realocare internă a 372.687,54 euro către capitolul „Diverse și neprevăzute” din proiect.

Consilierul local Sorin Ionescu s-a arătat intrigat de prețurile triple care urmau să fie făcute pentru o serie de materiale de pe lista lucrărilor suplimentare solicitate. Prețurile și materialele sunt evidențiate în prima Nota de Fundamentare depusă cu Ordinul nr. 1 de modificare și întocmită de firma SC Eptisa Internacional Grupo EP și care fac parte din documentația hotărârii Consiliului Județean Iași nr. 15 din 22 ianuarie 2009. „0,92 Euro/kg oțelul beton, 0,92 Euro/kg montajul oțelului beton. Avem 2 Euro/kg care înseamna 80.000 lei. Acum se lucrează cu 30.000 lei fierul beton. De ce platim atât de mult?”, se întreba Sorin Ionescu, iar același Mihai Chirica vine cu explicația: „Sunt elemente care decurg din licitația făcută în anul 2007. Nu s-au modificat prețurile unitare, nici nu se pot modifica. Toată consultanța care este plătită prin fonduri europene asta este misiunea ei de baza”. Ionescu insistă că oțelul reprezintă 20% din întreaga construcție și suma se duce prea mult în sus. „Acelea sunt prețurile care au fost analizate, licitate și validate de către delegația europeană. Este interzis prin lege și aici ne putem opri”, mai adaugă Mihai Chirica.

În luna mai 2009, șeful CJ Constantin Simirad a făcut o vizită pe șantierul CEM, unde a făcut o declarație surprinzătoare. „Va fi o bijuterie în domeniu, unică în Iași și Moldova. Chiar dacă va trebui să suplimentăm alocările financiare, o vom face cu plăcere pentru că este pentru o construcție care vă dăinui secole”, a spus Simirad. Constructorilor nu le-a scăpat aluzia.

Se prelungește termenul de execuție cu 443 de zile

Problemele documentației tehnice și venirea anotimpului rece întârzie pornirea lucrărilor pe șantier. Data de începere a contractului se mută pe 8 februarie 2008, perioada de finalizare a lucrărilor rămâne tot de 540 de zile, astfel că data de finalizare devine 01 august 2009. Dată la care construcția nu era gata nici la roșu, motiv pentru care încă din iulie 2009 se face solicitarea prelungirii termenului de finalizare cu 334 de zile, respectiv până la 01 iulie 2010. „Întârzierile sunt datorate schimbărilor de normative, urmare a acestora unele cantități s-au dublat, implicit și timpul. Pentru încadrarea într-o anumită valoare pentru ca acest proiect să fie acceptat la finanțare, s-au subevaluat anumite lucrări”, explică Marius Tănase, nimeni altul decât șeful UIP, în ședința CJ din 29 iulie 2009.

La momentul actual, istoricul prelungirilor arată așa:

- Contract original: durata de 540 de zile, data de finalizare 1 august 2009.
- Act adițional 1: durata de 661 de zile, data de finalizare 30 noiembrie 2009.
- Act adițional 2: durata de 874 de zile, data de finalizare 1 iulie 2010.

- Act adițional 3: durata de 983 de zile, data de finalizare 18 octombrie 2010.

Rentabilitatea economică s-a făcut praf

Dacă pe 18 octombrie clădirea poate fi dată în folosință, tot de atunci CEM va intra pe piața pe care și-a propus să intre, aceea a organizării de târguri și expoziții. Studiul de fezabilitate în baza căruia proiectul a primit finanțare (pus la punct în 2005) făcea estimări și previziuni despre piață. Spre exemplu, estimările pentru anul 2008 preconizau o nevoie de 39.849 mp suprafață totală pentru expoziții, 16 târguri cu circa 1.400 de firme participante. Prețul mediu preconizat era de 12 euro/mp, adică doar piața spațiilor ar fi însemnat 478.188 de euro, fără a mai pune la socoteală servicii conexe (transport, cazare, servicii de catering etc). În studiul de fezabilitate se consideră justificată o creștere cu 45% a prețurilor pentru spațiile expoziționale oferite de CLM față de cele ale celorlalți organizatori datorită calității superioare a utilităților și spațiilor oferite.

Prelungirea exagerată a proiectului a atras două cauze care dau peste cap planul de marketing și planul de afaceri. Prima este dată de construcția Centrului de Conferințe Providența care aparține Mintropoliei Moldovei și Bucovinei la aproximativ 500 de metri de locația CEM. Centrul de Conferințe Providența a captat deja o parte importantă din piața târgurilor, expozițiilor și conferințelor din Iași. Cu un asemenea concurent chiar în vecinătate, CEM are din start înjumătățit numărul clienților estimați. Centrul Providența și-a început activitatea în anul 2006, în anul 2005 era deja în construcție, iar aprobările și avizele de la Primărie le obținuseră deja din 2004. Totuși, vecinătatea a două proiecte mari cu același obiect de activitate nu le-a dat temeri responsabililor din Primărie sau din CJ, așa că acest „detaliu” nu a apărut în planul de afaceri necesat obținerii finanțării.

A doua cauză vizează căderea pieței târgurilor și expozițiilor din cauza dificultăților financiare sistemice cu care se confruntă toată țara. Criza dă peste cap estimările optimiste din studiul de fezabilitate.

În concluzie, sustenabilitatea economică a Centrului Expozițional Moldova este anihilată cel puțin pe hârtie. Centrul Providența i-a luat fața, a atras deja spuma târgurilor (CAMEX, Expomariaj etc), iar criza financiară contractă piața. Un nou muzeu făcut din bani publici, care va fi întreținut tot din bani publici cel puțin cinci ani, vreme în care legea nu permite modificarea destinației clădirii.

Chinurile ISPAșirii la o plească de 75 milioane de euro

În 2006, ISPA a devenit proiectul de infrastructură fundamentală pentru un oraș care a ratat dureros de multe proiecte ambițioase: autostradă, pod peste Dunăre, aeroport, spital regional, asociere metropolitană cu Brăila, port de ambarcațiuni, refacerea cheului istoric, construirea terminalului de pasageri și containere și introducerea portului Galați în circuitul "Croaziere pe Dunăre". Doar șansa creată de ISPA - în special proiectul de reabilitare a sistemelor de aducțiune apă și canalizare și de epurare a apelor uzate - părea să mai ridice Galații de pe un rușinos loc 16 în clasamentul național al calității vieții. Anul 2010 a produs însă revelații fundamentale- cum că nici măcar gestionarea fondurilor europene nu izbăvește o administrație cu apucături balcanice de nepuință sau de proaste obiceiuri cu iz de corupție.

Autor: Silviu Vasilache

De la "Cea mai mare catastrofă urbană" la catastrofele ISPA

Toată România își ținea respirația, în iulie 2010, îngrozită de formula de inundație "Cea mai mare catastrofă urbană", lansată de viceprimarul de Galați, Mircea Cristea. Este personajul care îngrozise anterior și proiectul ISPA, declarând relaxat că termenele de predare sunt întârziate cu un an și jumătate. Desemnat de Primarul Dumitru Nicolae să coordoneze angrenajul proiectelor ISPA, viceprimarul Mircea Cristea spune că de un an el nu mai este șef la ISPA apă canal și epurare ape uzate și se prefacă că nu știe –că proiectul ISPA se ratează încet, dar sigur. Sau că necesită prelungirea termenului de finalizare(decembrie 2010) cu un an. Dacă nu va fi prelungire de termen, se riscă întreruperea finanțării de la UE și sarcina continuării lucrărilor revine municipalității. Asta era situația la începutul lui 2010. La mijlocul lui, un raport al Unității de Implementare a proiectului ISPA (UIP) către Prefectura Galați fixează datele crizei: contractorul principalelor lucrări de la Galați, firma turcească Sistem Yapi İnşaat Ve Ticaret Aş din Turcia este în faliment. Falimentul a fost cerut de 31 de firme din Turcia, dar de nici unul dintre cei peste 100 de furnizori de materiale și servicii din România. Tonul optimist al UIP dispare: 1. lipsește finanțarea lucrărilor din partea Sistem Yapi; 2. este nevoie de urgentarea de către comisiile CL Galați a unor avize privind întabulări și compensări; 3. Primăria Municipiului

Galați nu a rezolvat Avizele Tehnice de Racordare. Sunt enunțate și avertismente: situația financiară precară a firmei Sistem Yapi prezintă un grad ridicat de risc.

Alerta generală a produs efecte: a fost semnat adendumul nr. 13 la contract privind instituirea unui cont escrow, care să faciliteze plățile către creditorii constructorului Sistem Yapi și a fost inițiată procedura de extindere de timp până în 2011 a Memorandumului de Finanțare. Fără echivoc este consemnată în Raport și stagnarea de pe șantiere: “În prezent, ritmul de execuție este în continuare necorespunzător. Este de așteptat ca după preluarea firmei Sistem Yapi de către compania Gryfon Investment Group, în urma infuziei de capital preconizată, să se revină la un ritm de lucru normal.” La începutul lunii septembrie 2010 nu se revenise la normal și nici nu s-au analizat serios consecințele falimentului Yapi. Verner Michalleck, șeful Asistenței Tehnice la lucrările ISPA, critică Primăria Galați, dar cam cu jumătate de gură. Situația a produs dispute în Consiliul Local și acțiuni în instanță. Interese obscure fac ca chiar cei care sunt șefi să paseze răspunderea de la unul la altul. Unii spun că șef este directorul de la ApăCanal, Gelu Stan, alții că ar fi viceprimarul Nicușor Ciumacenco, destul de mulți îl arată implicat pe city managerul Florin Popa și toți cei de mai sus îi arată cu degetul, când pe viceprimarul Mircea Cristea, când pe Primarul Dumitru Nicolae.

Decât totul din nimic, mai bine nimic din tot

Reabilitarea sistemelor de apă și canalizare și construcția noii stații de epurare apă uzată în Galați a fost aprobată prin Memorandumul de finanțare încheiat între Comisia Europeană și Guvernul României, semnat la Bruxelles, în data de 17 octombrie 2005 și la București, în data de 26 februarie 2006. Scopul acestui proiect este îmbunătățirea sectorului de apă și apă uzată în municipiul Galați și prestarea către populație a serviciilor de alimentare cu apă potabilă, colectare ape uzate și tratarea acestora la calitatea prevăzută de standardele europene. Valoarea totală a proiectului ISPA era de cca. 75 milioane euro din care: cca. 42 mil. euro reprezintă împrumut nerambursabil de la CE; cca. 18 mil euro împrumut contractat de Primăria Galați de la Banca Europeană de Investiții; cca. 15 mil euro diferența de buget rezultată în urma negocierilor, finanțată de la bugetul de stat. Costurile suplimentare sunt suportate din bugetul propriu al SC Apă - Canal SA Galați.

Stadiul fizic înregistrat la sfârșitul lunii iulie 2010 pentru lucrările de construcție la noua stație de epurare a apelor uzate și colector interceptor asociat pentru municipiului Galați- 73.6 %. Obiectivele sunt generoase: construcția unei stații de epurare cu treaptă mecanică și parțial biologică de tratare; construcția colectorului interceptor aferent acesteia. Completarea treptei biologice presupune eliminarea materiilor organice precum și înlăturarea fosforului și azotului, și se va realiza pe un proiect cofinanțat în proporție de cca. 85% de Uniunea Europeană, prin Fondul de Coeziune. Efectul construcției stației se va simți într-o poluare redusă a receptorilor naturali. Dacă este analizat progresul pentru lucrările de reabilitare a stației de tratare apă potabilă, a stațiilor de pompare și a instalațiilor conexe în Galați, procentul este de 43,88%. Există și o premieră, numită **Plan de conformare pentru agenții industriali**, adică pe înțelesul tuturor - „poluatorul plătește”. Agenții industriali cu potențial poluator mare vor fi obligați să-și realizeze stații de pretratare.

Rolul cheie în dezvoltarea proiectului ISPA apă canal și epurare îl are Asistența Tehnică 1, asigurată de consorțiul **IGIP (Germania) & Carl Bro (Danemarca)**, plătit 100% din fonduri ISPA – 3,8 milioane euro. Cea mai mare parte a lucrărilor pentru care a fost încheiat contractul nu au fost elaborate sau predate. Cu toate acestea, s-au plătit deja 3 milioane euro, reprezentând 77,33% din valoarea contractului. Rămân de plătit 907.810 euro, reprezentând 22,67 % din valoarea contractului. Tot consultantul va elabora documentația pentru cel de-al doilea proiect ISPA, pe care municipalitatea din Galați se pregătește să-l acceseze. **Valoarea acestor investiții se cifrează la cca. 130 mil. Euro.**

Cel de-al doilea consultant (Asistența Tehnică 2) este **SC Fichtner Environment SRL**. Și acest contract este finanțat 100% din fonduri ISPA. Obiectul contractului: „Reabilitarea și modernizarea sistemelor de alimentare cu apă și canalizare din județul Galați”. Și aici se fac plăți ordonate, deși lucrările sunt cam dezordonate. Nu s-a preluat nici unul dintre tronsoanele lucrării iar Asocieria Integrată privind managementul regional al sistemelor de apă și canalizare este mult întârziată, Asistența tehnică 2 Fichtner a primit 865 mii euro reprezentând 55,59% din valoarea contractului. Nu au birou în Galați, dar vin la birourile Apă Canal ocazional.

La consorțiul **Soares da Costa/Monteadriano/Vega 93** lucrările sunt avansate. S-au realizat canalizări și aducțiuni apă în procent de 31,67%. Și consorțiul Suarez da Costa-Vega acuză dificultăți în respectarea termenelor. Cere o extindere de termen de livrare cu 9 luni. Reproșează Primăriei obținerea cu dificultate a avizelor de închidere pentru străzile din zona centrală a orașului, motivat de perturbarea semnificativă a traficului. Ploile abundente din luna iunie-iulie 2010 au cauzat dificultăți în execuție și staționări. A încasat 27 milioane euro, reprezentând 65,18% din valoarea contractului.

Ce s-a proiectat nu prea s-a lucrat și zace nerealizat

ITM Galați a luat notă de faptul că aproape toate punctele de lucru ale firmei turcești Yapi au fost trecute în conservare, muncitorii și specialiștii fiind trimiși la lucrările ISPA de la Brăila. Situația din septembrie 2010 pare să fie mai gravă decât în varianta în care beneficiarul cere falimentul firmei Yapi (în martie), încasa garanțiile și se refăcea licitația. Sub pretextul falimentului, Sistem Yapi nu mai plătește furnizorii. Riscul este valabil și pentru beneficiarul Apă Canal, dar acesta nu pare deranjat de perspectiva abandonării lucrărilor. Bani au fost transferați în Turcia, iar pentru păcăliții din România răspunsul este balcanic: «dacă nu vă convine și nu veniți cu alți bani, cereți falimentul Yapi România!». Cu conotația că, oricum ar fi, turcul nu mai plătește de această dată. Toți factorii implicați în ISPA par să-și fi impus o lege a tăcerii, orice detaliu fiind foarte greu de obținut. În acest context și în acest mix de evoluții, puțini pot defini evoluțiile: un management prost sau unul dorit confuz, paralizie în cofinanțare sau o birocrație inertială. Oricum, o axă se detașează net: consumatorul de servicii bune, dar scumpe, trebuie să stea la locul lui și să aștepte.

Management de Covurlui, pocinog de Bruxelles

Ploile abundente din luna iunie 2010 au adus pe șantierele ISPA și mai multe probleme. Subsolurile și demisolurile unor clădiri și instituții publice și private au fost inundate, unele în mod repetat. Responsabilii fug ca dracul de tămâie de culpabilitățile administrative. Cetățenii inundați cer despăgubiri la Apă Canal; Apă Canal pasează problema către cei care execută lucrările, adică consorțiul Suarez da Costa-Vega 93. Cei de la Vega nu recunosc nimic, făcând apel la managementul prost al celor din Primărie. Realitatea este că, pe șantier nu sunt îndeplinite multe dintre precauțiile presupuse de acest gen de lucrări, iar unele dintre măsurile de siguranță nu se mai aplică, din rațiuni de costuri și de recuperare a întârzierilor. Vega trebuie să primească lunar în jur de 300 de mii de lei - TVA restituit - lucru care nu se întâmplă, pentru că Guvernul dă banii cu întârziere. Se încearcă acoperirea deficitului cu banii din încasările Apă Canal. Pe de altă parte, lăcomia celor de la Yapi se recunoaște în majoritatea obiectivelor pe care le acoperă în proiectul ISPA Galați: se lucrează cu un minim de personal, prost calificat, la cote de avarie, de parcă ar fi personal de întreținere și conservare, nu de terminare a obiectivelor. Simptomatic pentru stilul turcesc în rezolvările tehnologice aplicate la ISPA Galați este episodul cu distrugerea vechiului colector de evacuare a orașului, ce a funcționat fără probleme din 1890 încoace. Turcii de la Yapi au obturat o conductă la numai 10 m de vechiul colector de evacuare, iar în mijlocul Bulevardului Falezii s-a produs o cavernă uriașă, care a blocat circulația jumătate de an. S-a făcut licitație pentru 6 miliarde lei vechi, dar lucrarea a costat în final 13 miliarde vechi. Expertul geotehnic ezită și acum să avizeze lucrarea. Primăria a preferat să nu ceară daune într-un proces, acceptând suspect de ușor orice moft vine de la Yapi. De ochii lumii, Yapi ține în perimetru două utilaje, 4 muncitori și doi șefi din Turcia.

În iulie și august, la punctele de lucru ale firmei Yapi s-a făcut figurație și s-a simulat lucrul intens. Yapi ar vrea ca Vega să preia din fronturile lor de lucru, dar nu integral, ci să introducă în circuit integral furnitura-achiziționată deja la prețuri de ofertă- și să plătească doar manopera. Vega a spus pas. Fostul șef de la UIP, Sanda Marin, a plecat la salariu mai mare la Tg Jiu. Ca să nu se producă sugrumări la UIP, a fost numit un șef interimar, inginerul Cristian Borcea. Nu va fi dat nici un examen pentru acest post. Speriat de răspunderile multiple și de iregularitățile de management și de eligibilitate de la ISPA, reprezentantul AGA de la Apă Canal, Marian Filimon, șef al Patronatelor din Galați, și-a dat demisia.

La romania dai cu banu, altfel mori

La mijlocul lui septembrie 2010, încă nu a fost luată decizia de prelungire a termenului de finalizare a

lucrărilor la ISPA. Preluarea firmei Sistem Yapi Insaat Ve Ticaret Aş Turcia de către GRYFON INVESTMENT GROUP se lasă aşteptată, ca și infuziile de capital. Lucrările stagnează, poate și din cauza cutumelor introduse în mediul de afaceri de la Galați de PSD, care controlează aproape tot. Metoda e clasică: ori suplimentarea bugetelor, ori continuarea lucrărilor prin atribuire directă (prin derogări de la lege, invocându-se timpul scurt, calamități, forța majoră, etc) unor firme născute din spuma valului de lucrări cu dedicație pe linie de partid. Forța majoră se numește acum faliment. Aparent, Sistem Yapi și-a ales subcontractorii cum a vrut. În realitate, subcontractorii sunt firme de listă secretă, pe care nimeni nu vrea s-o facă publică, dar care stă pe masa directorului Apă Canal, Gelu Stan. De la el mai scapă câte o informație: **”Unii spun că ne șantajăm reciproc, după sistemul „eu Apă Canal nu te trag de faliment, nici tu Yapi nu spui cui am dat eu accept pentru plăți preferențiale”. Dacă fac plăți în numele lui Yapi?? Am cont escrow, unde am acces doar eu și el. El nu poate lua bani de acolo fără acceptul meu. Funcționează. Când a venit criza, băncile nu ne-au mai dat bani și am spus: hai să mergem mai departe doar cu cei care au fost subcontractori și vor să lucreze, chiar dacă au datorii de încasat de la Yapi. Primesc banii eșalonat, cu penalitate...Sunt în situația asta Metal Trade, Electro Sistem, Transpec, Melcret, Multimedia, Heiron, Comersid, Betoane Complexe, Atlas, Arcelor Mittal. Sunt 76 de contractori, care lucrează direct cu turcul, Akim Kaplan”** ISPA a reconfirmat „prietenii” de afaceri cu filtru politic, finalizate prin excelență în campaniile electorale. Patronii de la Metal Trade- Corneliu Găvăneanu, Melcret- Alexandru Teodorescu, Atlas- Marius Necula sau Transpec- Adrian Ninel Comșa fac parte dintre abonații fără frontiere de partid la lucrările pe bani publici ale municipalității. Că finanțează PSD, PDL, PC sau PNL, nu mai contează. Încununarea acestei frății este însă firma Vega 93, al cărei patron, Cornel Istrate, a susținut viguros campaniile electorale ale PSD și beneficiază la ISPA de perla coroanei.

Finalul trebuie să fie specific pentru o țară rătăcită la porțile orientului

Așadar, încă nu există aprobarea de la ministerul Finanțelor pentru prelungirea cu un an a proiectului ISPA. Turcii de la Sistem Yapi Insaat sunt în faliment și simulează munca intensă la Brăila, într-o încercare de a jumuli clientul ISPAșit și de acolo. Jumuleala de la Galați a fost cedată volens nolens clientului Apă Canal, care este și beneficiar, și contractor. Aplicând procedura etalon tip ”pușculița de partid” , ApăCanal Galați ține în cursa pentru banul public clienții fideli și dedicați sistemului românesc de a scoate banul și din piatra seacă a finanțării europene. Cităm un responsabil turc din Sistemul Yapi al câștigării licitațiilor la Romania: «...bani grei s-au dat ... dureri de cap ca să câștigăm licitația asta....ca altfel nu se poate... la voi in romania ca si la noi (turcia) dai cu banu, altfel mori”. Este în fond o chestiune de continuitate, în tehnologie și etimologie: peșcheș, dever, haraci, daraveră, ciubuc, buluc, chiolhan, chelaba, bacșiș, sfeteriseală. Dar este continuitate și instinct și pentru un impardonabil și uriaș sictir.

Bani europeni îngropați în HIT PARK Bacău

4,6 milioane de euro, fonduri nerambursabile, de la Uniunea Europeană prin programul de finanțare Phare CES - pentru o infrastructură performantă, dar lipsită însă de utilități și de căi de acces viabile, în județul Bacău. Proiectul este Hemeiuș Information Technology (HIT Park) din județul Bacău, iar în perioada 2003 - 2005 a ajuns la costuri de peste 7,2 milioane de euro.

Autor: Sonia Pavelescu

Investiția costisitoare a figurat pe lista neagră a obiectivelor finanțate prin Phare 2000-2004, proiectul HIT Park fiind criticat în raportul controlului din iulie 2007 al Curții Europene de Conturi referitor la gestionarea fondurilor Phare. Discrepanțe majore sunt înregistrate și la capitolul dezvoltare și clienți, parcul băcăuan fiind de departe cel mai prost clasat comparativ cu parcul industrial din Cluj și cel din Iași.

Costuri enorme pentru o infrastructură cu utilități lipsă

HIT Park depășește proiectele similare finanțate de Uniunea Europeană în județele Iași și Cluj la nivelul costurilor. Uniunea Europeană a suportat 4,6 milioane de euro prin programul de finanțare Phare CES, Guvernului României a contribuit cu 1,5 milioane de euro, Consiliului Județean Bacău cu alți 1,15 milioane de euro. La final, H.I.T. Park a valorat 7,27 milioane de euro, în schimbul sumei substanțiale s-a amenajat HIT PARK, amplasat pe o suprafață de aproape 11 ha, proprietate a Consiliului Local Hemeiuș, la o distanță de aproximativ 12 km de municipiul Bacău. Ținând cont de faptul că infrastructura de drumuri constituie o condiție *sine qua non* pentru dezvoltarea oricărui obiectiv, calea de acces direct către HIT este reprezentată de un drum comunal, DC 194, iar Halta Hemeiuș este indicată ca fiind cea mai apropiată stație de transport feroviar, la mai puțin de un kilometru de parcul industrial. Și dacă HIT-ul nu a dispus încă de la inaugurare de o cale de acces viabilă și acceptabilă pentru un astfel de obiectiv, parcul industrial din Bacău a mai fost marcat de un viciu grav – lipsa unei utilități primordiale- alimentarea cu energie electrică.

Utilități cu scandal la 2 ani de la deschidere la HIT PARK

Dacă oficial prin construirea acestui campus IT&C s-a urmărit stimularea pe plan local și regional a afacerilor

În domeniul IT&C și constituirea "bazei operaționale" din Moldova pentru cele mai importante companii IT&C din România, în practică însă infrastructura de peste 7,2 milioane de euro nu a dispus de o parte din utilități. Viciile capitale ale HIT PARK au făcut ca la doar 2 ani de zile de la inaugurare să fie necesară o investiție de 400.000 de euro pentru remedierea deficienței grave în alimentarea cu energie electrică. Suplimentarea investiției a generat numeroase dispute la nivel local, între consilierii județeni și președintele CJ, Dragoș Benea. Acesta declara cu nonșalanță că a luat banii de la UE și a construit un parc industrial, dar că proiectul a fost subdimensionat din start la capitolul utilitate – energie electrică. "Se uită că noi în 2003 am promovat acest proiect subdimensionat, se uită (...) Deci noi nu le putem da curent(..), noi nu dăm curent acestui client al Parcului ca să nu mai spunem investitor. Poftim. Noi nu suntem capabili ca să-i dăm curent" sublinia Dragoș Benea în ședința din 27 septembrie 2007. Mai mult, directorul HIT Park, Adrian Iordache, sublinia: "Noi avem un generator care duce în momentul când pică curentul". Conform cererii HIT din data de 24.04.2007 către E-ON Moldova puterea totală instalată în parcul industrial IT din județul Bacău era de doar 1MW, față de 8MW- puterea totală instalată în parcul TETAROM din Cluj.

TETAROM și TEHNOPILIS : costuri mici și eficiență

Parcul industrial TETROM Cluj în suprafață de 32 ha, de circa trei ori mai mare decât suprafața HIT-ului, a fost finanțat cu 2 milioane euro mai puțin decât parcul industrial băcăuan. Tot printr-un grant PHARE, dar cu o valoare totală de circa 5,2 milioane de euro. Valoarea totală a proiectului a fost asigurată în cote părți: Uniunea Europeană - 64,8%; Guvernul României - 21,6%; Consiliul Județean Cluj - 13,6%. TETAROM, contra unui cost redus cu 2 milioane de euro, are o ofertă extrem de atractivă la capitolul căi de acces: rutier pe E 60 Viena/ Budapesta/ Oradea/ Cluj/ București și aerian pe Aeroportul Internațional Cluj situat la aproximativ 8 km distanță față de Tetarom I și care operează zboruri directe către majoritatea țărilor europene și, cel mai important, dispune de terminal Cargo. Mai mult, autoritățile județene au obținut sprijin pentru construirea unei autostrăzi de 4 milioane de euro pentru a oferi condiții proprii de acces clienților parcului. În ceea ce privește asigurarea utilităților, TETAROM este producător de energie electrică la standarde europene, fiind autorizat conform licenței eliberate de ANRE. TETAROM furnizează energie electrică la o putere instalată: de 8 MW, în toate cele trei parcuri industriale TETAROM din Cluj.

Situația nu este gri nici la TEHNOPOLIS Iași - parc industrial desfășurat pe o suprafață de peste 107.365 m.p. și situat în Iași, la 10 km *distanță* de punctul de frontieră Ungheni, granița cu Republica Moldova. "Orasul celor 7 coline" are o localizare strategică în zona de nord-est a țării, fiind și la aproximativ 180 km de principalul punct de frontieră cu Ucraina. În plus, orasul are acces la două importante drumuri naționale - DN 28 (principala ruta București-Moldova), DN 24 și dispune de un aeroport internațional. Valoarea proiectului Parcul Științific și Tehnologic TEHNOPOLIS Iași, realizat prin Programul PHARE 2000, a fost de 6.353.220,59 EURO după cum urmează: 4.764.915,44 EURO co-finanțarea acordată de Uniunea Europeană și 1.588.305,15 EURO co-finanțarea națională acordată de Guvernul României. TEHNOPOLIS a dispus încă din prima zi de funcționare de o alimentare cu energie electrică proprie găzduirii a 22 de clienți, unii de talie mondială.

Comisia Europeană, ia la ochi costisitorul proiect băcăuan

Investiția costisitoare de la HIT PARK, a figurat pe lista neagră a proiectelor finanțate prin Phare 2000-2004 și a fost criticată în raportul Curții Europene de Conturi din iulie 2007. "Din punct de vedere economic, pot spune că țara dumneavoastră nu trebuie să se bazeze exclusiv pe fondurile europene pentru a crea noi locuri de muncă. Raportul conține însă câteva informații privind Parcul industrial de la Bacău, unde urmau să fie create 300 de locuri de muncă, dar care, deși are o infrastructură performantă, nu a reușit să atragă nici o companie" declara raportorul fonduri PHARE pentru România, Maarten Engwirda pe 27 iunie 2007.

Profit la TETAROM și TEHNOPOLIS versus deficit la HIT PARK

Situația prezentată de raportul Curții Europene de Conturi se regăsește și în datele contabile a SC HIT PARK SRL. Dacă inițial prin construirea acestui campus IT&C s-a urmărit stimularea pe plan local și regional

a afacerilor în domeniu, HIT-ul a secătuit constant bugetul și așa auster al Consiliului Județean Bacău fiind subvenționat an de an pentru a se menține pe linia de plutire. Bilanțurile anuale dezvăluie eșecul financiar și managerial de la HIT PARK care a încheiat anul 2009 cu un profit de – (minus) 240.000 de lei și datorii de 952.000 lei, la o cifră de afaceri de 1.103.191 lei. Deficit a fost înregistrat și în anii de maximă dezvoltare economică, respectiv un deficit de 250.000 de lei în 2008 și de 540.000 de lei în 2007.

În timp ce HIT PARK se zbate la limita subzistenței TETAROM a încheiat anul 2009 pe profit de 150.000 de euro, la o cifră de afaceri de 5.418.216 euro, iar TEHNOPOLIS Iași cu un profit de 108.000 lei, la o cifră de afaceri de 1058864.

Eșecul managerial de la HIT a fost nu de puțin ori luat în vizor de autoritățile din județul Bacău, însă în van. “Uitați-vă ce este în jurul Clujului. HIT PARK, din punctual meu de vedere, nu este o reușită managerială. Noi facem management după ureche Este inadmisibil ca un parc industrial să fie subvenționat, deci ani de zile să fie subvenționat din bani publici. Păi vreau să văd și eu care investitor investește într-o astfel de infrastructură industrială și de afaceri ca să nu scoată bani?! HIT-ul nu a scos bani” declara pe 17 mai 2010 prefectul de Bacău, Claudiu Bălan. Nu puține au fost nici intervențiile aleșilor locali care au solicitat lămuriri de la directorul parcului tehnologic, Adrian Lordache, cu privire la managementul „de insolvență” practicat la HIT PARK. “Sunteți autorul. Sunteți mulțumit de realizările pe care le-ați obținut până acum față de obiectivele care le-ați spus?” a solicitat lămuriri un ales județean. “Da, se putea mai bine. Deci nu sunt mulțumit exact de locul în care s-a ajuns” replica Adrian Lordache.

Deficitul de – (minus) lei 240.000 de lei cu care HIT PARK a încheiat anul 2009, face ca unul dintre obiectivele inițial, respectiv o cifră de afaceri pentru domeniul IT&C în județul Bacău, care va reprezenta 30% din PIB-ul județului Bacău, să pară pure utopii.

Clienți și dezvoltare

HIT PARK Bacău nu se bucură nici de un portofoliu de clienți care să-i justifice existența. În acest moment, parcul găzduiește doar 10 clienți din zona serviciilor și producției de consumabile IT.

În antiteză parcul industrial TETAROM are nu mai puțin de 46 de clienți, după cum urmează: TETAROM I -35, TETAROM II -3, TETAROM III- 8 clienți. Și nu orice clienți, ci firme de renume mondial printre care: Nokia, CPL Concordia BYD

Stora Enso Hansaprint și Elander sau Emerson SRL. TETAROM, pe lângă majorarea numărului de clienți a fost în continua expansiune de la deschidere, după TETAROM II și III, urmând a se construi TETAROM IV și V pentru care s-a identificat din luna mai 2010 terenul aferent necesar. “Înființarea parcurilor industriale Tetarom IV și V a fost prinsă în planul integrat de dezvoltare urbană pe care Zona Metropolitană I-a întocmit și pe care l-am depus la Ministerul Dezvoltării”, a declarat președintele Consiliului Județean Cluj, Alin Tise, pe 18 mai 2010.

TEHNOPOLIS Iași are în acest moment un număr dublu de clienți față de HIT PARK., respectiv 22, cei mai mulți fiind de talie internațională- S.C.SIEMENS VDO AUTOMOTIVE S.R.L, S.C. KOBER S.R.L <http://www.moeller.ro/sau> S.C. ROTON S.R.L.

HIT PARK în accepțiunea UE și HIT PARK „de Halta Hemeiuș”

Binele comunei invocată și promis de investitori este greu digerată, după 5 ani de la punerea în funcțiune a HIT PARK Hemeiuș, de către cei care locuiesc la doar doi pași de ceea ce se dorea a fi “principalul concentrator, integrator și multiplicator pentru industria IT&C din Moldova”.

“ Primarul probabil că a vândut pământul asta tot în binele comunei, dar ce fel de bine ... nu știu. Pentru noi nimic nu s-a schimbat de când cu HIT-ul ” mărturisește cu regret Margareta Petrică. Mastodontul de beton a fost construit pe islazul comunei și a lăsat fără pâine pe cei bătrâni care se ocupau cu creșterea animalelor. Oamenii dau de înțeles că parcul industrial le-a adus mai mult necaz decât bucurie.“Dezavantaje sunt, pentru că problemele sunt așa cum sunt și pe care nu le putem spune, însă sunt persoane mai în vârstă

care desfășurau activitate acolo pe islaz și acum” povestește săteanul Ioan Varga.

Localnicii din Hemeiuș privesc cu resemnare istoria HIT Park și taxează promisiunile de dezvoltare, cu iz electoral, de acum câțiva ani. „Pentru mine că-s bătrână parcul asta industrial nu are nicio importanță, dar domnul primar ne-a promis, când o construit acolo, câte și mai câte , că asfaltează strada și nici acum n-o afaltat-o. Că se asfaltează, că se face , că se iau bani de ei și că ni se face nouă” continuă Margareta Petrică. În mod cert, realitatea de la fața locului nu face decât să întărească spusele femeii. Mai grav este că, dincolo de dezamăgirea hemeiuștenilor, se înfiripă și tot soiul de zvonuri despre aleșii locali sau despre președintele Consiliului Județean. Oamenii vorbesc despre interese imobiliare în zonă și despre parcele împărțite discreționar. Poveștile șușotite și alambicate sunt o măsură a adevăratului eșec al HIT Park: “**HIT**-ul va fi elementul catalizator necesar în reorientarea profilului industrial al județului Bacău spre o zonă mult mai eficientă din punct de vedere economic, social și ecologic și va crește cererea de servicii și produse IT&C pe plan local și regional”.

Întrebat în legătură cu discrepanța dintre HIT-ul de pe hârtie și cel din Hemeiuș, directorul Adrian Iordache are răspunsul pregătit :”Deci a fost gândit ca o suprastructură de afaceri. Într-adevăr Parcul Industrial HIT ca proiect a fost finanțat datorită potențialului fizic de dezvoltare, respectiv datorită acelui teren domeniul public de aproximativ 400 de ha care se află în proprietatea consiliului PARC HIT și consiliului local Mărgineni. Dacă ne uităm pe hartă, nu există altă zonă de dezvoltare industrială, în jurul municipiului Bacău”.

Destinul glorios al HIT Park a rămas îngropat în ulițele desfundate din Hemeiuș. La fel și cele 5,2 milioane de euro menite să ridice standardele de competitivitate și de viață în zonă. Spre deosebire de complexul industrial, care se arată în măreția lui dintre parii care delimitează terenul adiacent, datele nevalgice ale proiectului sunt bine ferite. Sub pretextul confidențialității datelor, Consiliul Județean refuză să pună la dispoziție informațiile tehnice și financiare ale proiectului. Peste HIT Park se așterne o liniște complice, în timp ce TETAROM Cluj și Tehnopolis Iași continuă să-și îndeplinească obiectivele. Se extind și contribuie la dezvoltarea economiilor locale.

**FII ANTENĂ LA BUZUNARUL TĂU!
BANII EUROPENI SUNT BANII PUBLICI.
BANII PUBLICI SUNT ȘI BANII TĂI!**

Dacă ai descoperit nereguli cu privire la fondurile europene,
nu le tolera! Fă-ne o vizită pe

www.afaceripublice.ro

și dă-le în vileag!

Index-ul integrității locale

prima bază de date complexă ce conține informații despre averile,
interesele și portretele mediatice ale actorilor importanți la nivel local!

Transparența fondurilor europene în România
Asociația ActiveWatch-Agenția de Monitorizare a Presei
Data: octombrie 2010

Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană, prin programul de finanțare Facilitatea de Tranziție
2007/19343.01.11 - Consolidarea sprijinului societății civile în lupta împotriva corupției
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene
Adresa de sesizări: cfcu.phare@mfinante.ro